

Vlaams
Parlement

vergadering **C180**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 12 mei 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de mogelijkheden om de gemeentelijke diensten flexibeler te organiseren tijdens de coronacrisis – 2132 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het gebruik van Zoom voor videoconferenties bij de lokale besturen, tijdens en na de coronacrisis – 2133 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het advies van verschillende instanties over het gebruik van Zoom bij de lokale besturen, tijdens en na de coronacrisis – 2134 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale democratie tijdens de coronalockdown – 2145 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de coronagids voor lokale besturen – 2189 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvolging van inburgeringstrajecten en de werking van het Agentschap Integratie en Inburgering tijdens de coronacrisis – 2135 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de projectsubsidie voor de digitale ondersteuning van opleidingstrajecten inburgering en de gedigitaliseerde werking van het Agentschap Integratie en Inburgering – 2167 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de coronacrisis op inburgeringstrajecten van nieuwkomers – 2187 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2142 (2019-2020)	31

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie bij de Vlaamse overheid – 2183 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie in Vlaamse steden en gemeenten – 2184 (2019-2020)

35

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de mogelijkheden om de gemeentelijke diensten flexibeler te organiseren tijdens de coronacrisis
– 2132 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): We hebben het er vorige week al even over gehad in het kader van de gedachtewisseling met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik hoef u niet te zeggen welke rol de lokale besturen hebben gespeeld in het controleren van deze hele crisis. Dat heeft een hele grote inzet en flexibiliteit gevergd van de personeelsleden. Er zijn ook meteen heel wat maatregelen genomen door de verschillende besturen. Er waren heel wat tijdelijke en plotse maatregelen in het kader van telewerk, flexibelere arbeidstijden en het inzetten van personeel bij andere opdrachten dan normaal.

Ik hoef er geen tekening bij te maken: dat is niet altijd volgens het boekje verlopen, omdat de mogelijkheden er niet waren voor adequaat overleg, zowel met de vakorganisaties als wat het aanpassen van rechtspositieregelingen betreft. Om maar een voorbeeld te geven: in onze rechtspositieregeling was telewerk nog niet voorzien. En ik denk dat onze personeelsleden nu massaal telewerken.

Er zijn dus enkele vragen rond die tijdelijke maatregelen, die misschien niet altijd helemaal volgens het boekje zijn verlopen. Hoe verhoudt die flexibele inzet zich tot de bestaande rechtspositieregeling? Minister, hoe ziet u dit? Kan er eventueel in een kader worden voorzien om voor die personeelsmaatregelen die zijn genomen in deze crisis, toch een soort van minimale juridische verankering te hebben? Want we zijn heel vaak van die rechtspositieregeling en van het arbeidsreglement afgeweken, vaak in het voordeel van het personeel, en uiteraard in het kader van een veilige werking van onze openbare diensten. Want die zijn toch maar blijven functioneren, van de eerste tot de laatste dag.

Minister, welke bijkomende mogelijkheden op het vlak van het personeelsbeleid ziet u om op korte termijn te blijven functioneren? Er was die aanvankelijke soepelheid die we aan de dag hebben gelegd door het nemen van allerlei maatregelen, en niemand stelde zich daar vragen bij omdat het over een crisissituatie ging. Maar we voelen hoe langer hoe meer dat het wat lang begint te duren. Iedereen begint weer wat in zijn normale rol te vallen. Dat betekent dat wij het moeilijker krijgen om die aanvankelijke wendbaarheid te blijven behouden.

We hebben massaal vastgesteld dat een meer flexibele inzet van het personeel mogelijk is, en dat dat zelfs goed kan werken. Hoe wordt dat meegenomen in de verdere werkzaamheden met betrekking tot de aanpassing van de rechtspositieregeling voor het personeel van de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: De lokale besturen beslissen autonoom hoe ze hun eigen personeel inzetten en welke maatregelen ze, binnen het kader van de Nationale Veiligheidsraad en uiteraard binnen het wettelijk kader van hun eigen rechtspersoonlijke regeling en arbeidsreglement, nemen.

Ter ondersteuning van de lokale besturen hebben we de mogelijkheden opgelijst en op 8 maart 2020 naar de lokale besturen gecommuniceerd. Deze communicatie

werd steeds update gehouden zodat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) de mogelijkheden maximaal in beeld bracht voor de lokale besturen.

Volgens de info die mij bereikte, werden de nodige creativiteit en soepelheid aan de dag gelegd om dringende aangelegenheden, zij het soms enigszins aangepast, te laten plaatsvinden. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de organisatie van selectieproeven of eedafleggingen via een onlineplatform. Die zaken zijn gebeurd.

Sommige gemeentebesturen hebben ook gewezen op beperkingen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft midden april een rondvraag gelanceerd bij alle lokale besturen, OCMW's, autonome gemeentebedrijven (AGB's) en zorgbedrijven met het oog op een analyse. De antwoorden die we kregen, worden in de komende weken geanalyseerd. Daar is het nog even op wachten.

Acht ik het mogelijk om te voorzien in een duidelijk kader? Voor ik dat kan doen, moet ik de analyse hebben. Zonder daarop vooruit te lopen, valt het wel op dat we de verschillen tussen contractueel personeel en statutaire medewerkers zoveel mogelijk moeten wegwerken. Daarop moeten we onze aandacht te vestigen.

Een aantal belemmeringen die werden ondervonden, vallen ook niet onder mijn bevoegdheid, bijvoorbeeld de reglementering rond tijdelijke werkloosheid. Op basis van de analyse die ik zal krijgen, zal ik de zaken die betrekking hebben op de federale overheid, overmaken aan de bevoegde federale collega's. Soms zullen er ook zaken bij zijn die vallen onder de bevoegdheid van mijn collega's in de Vlaamse Regering. Vanzelfsprekend zal ik dan ook een dialoog aangaan met mijn collega's in de schoot van de Vlaamse Regering.

Welke bijkomende mogelijkheden op het vlak van het personeelsbeleid zie ik om op korte termijn de lokale besturen de mogelijkheid te geven zowel ordentelijk als soepel te blijven functioneren? Lokale besturen hebben aangetoond dat ze zeer goed in staat zijn om heel wendbaar te reageren, snel te schakelen en de nodige maatregelen te nemen om hun werkorganisatie op een ordentelijke en soepele wijze te laten verlopen. Ze zijn voor mij het sterkste bestuur gebleken in deze moeilijke crisis waar we voor stonden.

Op basis van de analyse gaan we twee dingen doen. Op korte termijn zullen we de wijzigingen doen die moeten gebeuren om bepaalde hiaten onmiddellijk weg te werken. Dat zullen we prioritair opnemen. Andere elementen zullen we meenemen bij de opmaak van een nieuwe rechtspositieregeling. Dit is overigens ook al afgesproken met het overlegcomité C1. Sommige zaken die op basis van de analyse echt heel dringend zijn, zullen we versneld doen, andere zaken nemen we gewoon mee bij de normale onderhandelingen die lopen over de nieuwe rechtspositieregeling in het kader van het overlegcomité C1.

U vraagt me of we ook zaken kunnen meenemen op de lange termijn. Absoluut, maar nu weten we dat flexibiliteit steeds moet worden afgezet tegen werkbaar werk. Dat is belangrijk. Flexibiliteit is heel belangrijk voor de inzetbaarheid van personeel, maar wat we vragen aan onze ambtenaren, moet ook werkbaar blijven. Het is een permanent zoeken tussen die twee elementen om daar werk van te maken.

De analyse krijgen is natuurlijk het basiselement. Van daaruit heb ik u proberen te schetsen hoe we daar verder op werken. Over het algemeen zijn onze lokale besturen daar heel goed mee omgesprongen.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Uiteraard deel ik uw analyse dat de lokale besturen de sterkste besturen waren in deze crisis. Ik

apprecieer ook uiteraard dat de dingen worden meegenomen wat de rechtspositieregeling betreft, dat u op korte termijn op zoek gaat naar hiaten.

Ik blijf echter toch wat op mijn honger. U kent de lokale realiteit heel goed. Wij hebben eigenlijk heel hard gewerkt. We hebben vanaf dag één alles gedaan om de dienstverlening te doen draaien. Dat was ook niet altijd gemakkelijk. De maatregelen die in dat kader zijn genomen, waren allemaal in het voordeel van zowel de veiligheid van de werknemers als de burger, ook al waren die niet voor honderd procent compatibel met de rechtspositieregelingen, ook al zijn er dingen gebeurd die niet voor honderd procent in orde waren. Zo hebben we inzake de overheidsopdrachten in week vier of vijf van de crisis richtlijnen gekregen, maar bij die overheidsopdrachten die in de eerste weken zijn gebeurd, was er uiteraard niet de mogelijkheid om dat allemaal te doen zoals we dat normaal doen. Men zou dus toch eens moeten bekijken of er niks nodig en nuttig kan zijn om de besturen toch een minimale juridische zekerheid te geven over wat ze hebben gedaan inzake personeelsbeleid, want dat is telkens gebeurd met het oog op veiligheid en een goede dienstverlening.

De voorzitter: De heer Vandeput heeft het woord.

Steven Vandeput (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik deel uw analyse dat het vaak de lokale besturen zijn geweest die het sterkst zijn geweest. Ik denk ook dat de werknemers van die lokale besturen de voorbije maanden hebben aangetoond over een onvermoede flexibiliteit te beschikken. Ik kan uit ervaring spreken. We hebben mensen van de buitenschoolse kinderopvang kunnen inzetten in woonzorgcentra. Mensen van het zwembad zijn bijvoorbeeld ook in woonzorgcentra gaan schoonmaken, en vandaag zorgen zij ook extra voor de sanitaire toestand in het gemeentehuis. Er is dus wel een en ander gebeurd.

Af en toe mag het ook eens goed zijn als we iets zeggen over onze syndicale partners: ook zij hebben in het begin een heel grote flexibiliteit getoond. Als gemeentebesturen ervoor kozen om mensen nuttig aan het werk te houden, om binnen de veiligheidsmaatregelen maximaal de dienstverlening te blijven verzorgen, zijn de vakbonden tot voor kort eigenlijk heel flexibel geweest. Ik denk dat dat niet eeuwig zal zijn. Zelf ken ik een geval waarbij iemand vandaag probeert om ik weet niet wat te verkrijgen door vragen te stellen bij de verplaatsingen die we hebben gedaan, bijvoorbeeld door iemand van het zwembad, dat gesloten was, in te zetten ter ondersteuning van maaltijdbedeling voor mensen die dat nodig hebben.

Minister, als u dus op een hoger niveau met de bonden aan tafel gaat in het comité C1, dan is het belangrijk om daar globale afspraken over te maken, want als elke individuele case lokaal op die manier zal worden behandeld, dan zal daar alvast één beroepscategorie beter van worden, namelijk de advocaten, maar dan ben ik er niet van overtuigd dat de werknemers zelfs en de lokale overheden daarmee echt vooruit zullen gaan. In dat kader zou ik u er toch op willen wijzen, als u denkt over de nieuwe rechtspositieregeling, als u ook overweegt te gaan naar een gelijkschakeling van statutaire en contractuele werknemers – wat we allemaal voor een stuk willen –, dat in dit geval voor één keer is aangetoond dat er met het verplaatsen van statutairen eigenlijk geen probleem was, terwijl contractuelen in dat geval wel zouden kunnen dwarsliggen, om het zo maar te zeggen. Ik weet niet of u daar enig zicht op hebt, of al signalen hebt gekregen van lokale overheden dat ze met dat soort problemen zouden kampen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik wil me aansluiten bij de lof voor de lokale besturen en specifiek ook voor alle ambtenaren. Ik denk dat dat voor ons allemaal een les mag zijn. Je hoort mensen nog altijd karikaturen van ambtenaren maken,

maar ik denk dat zij in deze crisis bewezen hebben dat ze heel flexibele en positieve medewerkers zijn, die in een crisissituatie voor het algemeen belang het beste van zichzelf geven. Dat is, denk ik, ook de essentie van ambtenaar zijn.

Ik heb een specifieke vraag. Ik vang meer en meer signalen op van lokale besturen die er in mei toch voor kiezen om een aantal medewerkers tijdelijk werkloos te maken. We hebben het daar een paar weken geleden al over gehad en toen werd er gezegd dat dit alleen zou gebeuren als er geen enkel alternatief was en als mensen er geen misbruik van zouden maken. Ik vroeg me af of u dezelfde signalen krijgt dat dit in mei toch vaker zal gebeuren. Is dat toch geen tersluikse besparing met het oog op alles wat er financieel nog aankomt? Zo zijn er gemeenten waar de volledige vrijetijdsdienst in mei op tijdelijke werkloosheid wordt gezet. Als men noodscenario's voor de zomer moet voorbereiden en eventueel de noodopvang in de scholen moet ondersteunen, dan kunnen die mensen daarvoor toch worden ingezet? Op welke manier wordt dit opgevolgd en hebt u zicht op deze situatie bij de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zal eerst mevrouw Partyka, die op haar honger zit, van haar honger bevrijden. Wat u mij vraagt, is de logica zelf. Het is evident dat we elke situatie die de voorbije weken door deze hoogst uitzonderlijke situatie is ontstaan, met de grootst mogelijke inleving en soepelheid moeten bekijken. We zitten ook in een rechtstaat en dat is het kader, maar we hebben de voorbije weken – en we zullen dat ook blijven doen – elke situatie waarin men uit noodzaak naar creatieve oplossingen heeft gezocht en maatwerk heeft toegepast, met de meest en grootst denkbare openheid bekeken en ondersteund. ABB is daarbij een ondersteunende partner van de lokale besturen, wij zijn een ondersteunende partner, en we zullen niet met een vergrootglas problemen creëren. We zullen ter zake vooral aan oplossingen werken. Maar als er manifest misbruik van de situatie wordt gemaakt, dan zullen we wel optreden. Als men echter in het zoeken naar een oplossing en met de beste bedoelingen buiten de bedding is getreden, dan zullen we zeker niet sanctionerend optreden, integendeel.

Morgen vindt er in het comité C1 een eerste gedachtewisseling plaats over hoe we tot een globale benadering of een soort stambesluit kunnen komen en waarbij we deze periode, ook vanuit syndicale hoek, overschouwen. Het is niet de bedoeling dat we in een situatie terechtkomen waarbij elke individuele discussie via de rechtbank wordt uitgevochten, maar wel dat we samen als partners – en de syndicaten hebben dat de voorbije weken op een zeer goede manier gedaan – deze periode met een openheid van geest, generositeit en oplossingsgerichtheid bekijken. Dat is voor mij evident. Als er toch nog problemen zijn – en die zullen zeker opduiken, we hoeven daar niet flauw over te doen –, dan zullen we ondersteunend en faciliterend mee naar oplossingen zoeken. Dat is een belangrijk signaal dat ik als minister van Binnenlands Bestuur wil geven. We proberen dat globaal met de vakbonden te doen, mijnheer Vandeput, en als dat niet gaat of niet lukt, zullen we in de individuele dossiers ook ondersteunend te werk gaan.

We zijn op dit ogenblik bezig met een bevraging over de tijdelijke of technische werkloosheid bij de lokale besturen. Het is wat te vroeg om nu al met cijfers te komen, want we zijn dit nog in beeld aan het brengen. Twee derde heeft al gereageerd op onze bevraging. 14 procent van de besturen zou tijdelijke werkloosheid hebben ingevoerd, maar dat zijn heel voorlopige cijfers, mijnheer Vaneeckhout. Geeft ons de kans om dit verder uit te klaren.

Vaak gaat het dan nog over sectoren waar dat logisch is: sportcentra, zwembaden. Je kunt er een zeker begrip voor hebben dat lokale besturen zeggen dat een redder in een zwembad moeilijk op een stoel kan gaan zitten wanneer er niemand in het

water is. Het is evident dat mensen ook worden ingeschakeld voor andere taken. Dat is ook op de meeste plaatsen zo gebeurd. Laat ons even afwachten tot we daar een goed beeld van hebben. Dan kunnen we daar zeker op terugkomen.

Ik hoop dat ik hiermee heel duidelijke signalen geef. Eén, de piste van 'de put' waren we al aan het behandelen. Opnieuw, 'great minds think alike'. Dat is inderdaad de benadering die we moeten volgen. Twee, mevrouw Partyka, we willen oplossingsgericht werken, ook in de concrete dossiers, en maatwerk toepassen. Maar manifest misbruik kan evident niet, dat mogen en willen we niet aanvaarden. Ik ben heel blij dat de vakbonden in dezen tot nu toe met heel veel begrip naar die lokale besturen en de genomen maatregelen hebben gekeken.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, we volgen het samen met u verder op. We zijn blij met een voogdijminister met een groot burgemeestershart. We rekenen op u om ons daarin te verdedigen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het gebruik van Zoom voor videoconferenties bij de lokale besturen, tijdens en na de coronacrisis
– 2133 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het advies van verschillende instanties over het gebruik van Zoom bij de lokale besturen, tijdens en na de coronacrisis
– 2134 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het Vlaams Parlement gebruikt Zoom al een tijdje. Ook in heel wat steden en gemeenten wordt dat gebruikt, zoals in Antwerpen. Ik heb straks opnieuw een gemeenteraadscommissievergadering die via Zoom zal gebeuren. Ik ben zeer blij dat er nu is beslist dat commissies steeds meer opnieuw fysiek zullen plaatsvinden. Morgen heb ik voor het eerst een commissievergadering die fysiek zal plaatsvinden in het Vlaams Parlement, de commissie Energie van minister Demir. Het is absoluut nodig dat we dat zo snel mogelijk doen en dat dat mogelijk is, uiteraard mits inachtneming van de socialdistancingregels.

Maar ik maak me toch wel zorgen over het gebruik van Zoom, omdat er toch al heel wat getuigenisverhalen naar buiten zijn gekomen over problemen met Zoom wat betreft de betrouwbaarheid en de veiligheid. Als er vanuit het niets plots pornografische beelden opduiken, dan kan dat misschien nog op enige hilariteit worden onthaald. Maar ik zie toch dat steeds meer bedrijven en organisaties beslissen om Zoom niet meer te gebruiken, omdat ze het qua veiligheid niet vertrouwen. Blijkbaar heeft het toch een zekere zwakte qua hacking. De Universiteit Antwerpen stopt met het gebruik van Zoom. Alle pc's zullen worden ontdaan van de applicatie Zoom. Maar ook de National Aeronautics and Space Administration (NASA) – toch niet de minste – en het ministerie van Buitenlandse Zaken in Duitsland, hebben beslist om Zoom niet meer te gebruiken.

Ik heb deze vraag toevallig gisteravond ook gesteld in de Antwerpse gemeenteraadscommissie. Er is mij door burgemeester De Wever verzekerd dat Zoom er, na vergelijking met een hele reeks van dit soort applicaties – hij heeft er een tiental opgenoemd – als beste is uitgekomen, ook qua veiligheid.

Goed. Wij, of ik althans, ben daarin geen expert. Maar ik wil toch even wijzen op de lange en goede uiteenzetting die we daarnet in deze commissie hebben gekregen over het digitaal stemmen, waaraan ook een luik rond veiligheid was verbonden. Het ging daarbij over de samenwerking met federale veiligheidsdiensten.

Minister Somers, ik wil van u weten hoe u hiertegenover staat. Wij gebruiken dit op dit eigenste moment, al weet ik dat u daarover niet meteen een beslissing kunt vellen. Maar er zijn toch heel wat lokale besturen die deze applicatie aanhoudend gebruiken. In de toekomst zou het misschien kunnen zijn dat er opnieuw een pandemie of iets anders voorvalt, waardoor er vanop afstand moet worden vergaderd. Ik hoop uiteraard van niet. Maar toch: hoe staat u daar tegenover? Plant u actie te ondernemen, in die zin dat u lokale besturen zou aanraden om dit toch beter te onderzoeken, of ze ervan zou bewustmaken dat er toch problemen zijn met Zoom? Welke stappen kunt en zult u hierin nemen?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Mijn vraag sluit heel nauw aan bij de vorige, het is bijna een doorslag van de duiding die collega Van Rooy daarnet aan jullie heeft gegeven. Ik kan hier dan ook heel kort zijn. Ik denk niet dat er nog veel duiding nodig is, of misschien toch een beetje. Ik denk dan aan advies aan de lokale besturen, want die bezorgdheid duikt op bij meerderheid en oppositie. Wij gebruiken het in Turnhout ook vaak voor onze commissievergaderingen en onze gemeenteraad.

We moeten natuurlijk niet overdrijven. De bespreking die wij hier vanmiddag bijvoorbeeld hebben, is door iedereen te volgen, en is straks ook op televisie te zien. Ook onze commissievergaderingen en onze gemeenteraad zijn openbaar, dus we mogen niet overdrijven. Maar zoals collega Van Rooy al terecht aangaf: als het over staatsveiligheid of over stemmingen gaat – ik denk bijvoorbeeld aan ons managementteam – of over persoonlijke zaken, wordt het natuurlijk wel delicaat.

Het blijft uiteindelijk ook informatie die bedrijfseigen is, informatie die eigendom is van dat bedrijf, en die ook legaal is beschermd. Dan moeten we toch een beetje opletten hoe we een en ander communiceren, en hoe zaken naar de buitenwereld zouden kunnen geraken.

Minister, hoe staan wij vanuit Vlaanderen tegenover deze applicatie?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank collega's Van Rooy en Van Miert voor hun vraagstelling, omdat ik denk dat het een belangrijk thema is in deze tijd. We zijn de voorbije weken en maanden massaal overgeschakeld op thuiswerken en digitaal werken. Wij doen het trouwens nu ook als parlementsleden en politici. Een belangrijke randvoorwaarde bij dat digitale werk is natuurlijk een maximale aandacht voor de bescherming van persoonsgegevens en aandacht voor het voldoende beveiligen van de systemen waarmee men werkt.

Een van de belangrijke tools die wereldwijd worden gebruikt is Zoom. Wij hebben de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) bevraagd: wordt dit systeem veel gehanteerd door gemeenteraden? Zij vertelden ons dat dat eerder beperkt is, al spreken de voorbeelden dat tegen: blijkbaar gebruikt men het in Antwerpen en Turnhout. Maar het was een algemene reactie van de VVSG dat het toch niet op zo heel veel plaatsen wordt gebruikt. Maar het wordt dus wel gebruikt.

Er zijn inderdaad veiligheidsissues aan het licht gekomen met Zoom, en die hebben de pers gehaald. De Vlaamse overheid en ikzelf zijn daarvan op de hoogte. De werkgroep informatieveiligheid van de Vlaamse overheid, die onderdeel is van het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid, waarin ook de VVSG vertegenwoordigd is, heeft op basis van die artikels zeer snel gereageerd met een advies. En we hebben de lokale besturen geïnformeerd over de risico's. We hebben dat advies overgemaakt. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft dat gedaan op 20 april in zijn nieuwsbrief op de website. Zij hebben gecommuniceerd onder de titel 'Veilig online (vergader)tools kiezen'. In dat bericht is ook een link naar het advies van de werkgroep naar voren gekomen. Ook met de VVSG heeft de Vlaamse overheid over dit advies gecommuniceerd en de VVSG heeft dit verder binnen haar werkgroep informatieveiligheid gecommuniceerd. Als u dat bekijkt, zult u dat advies uitvoerig vinden. Het is rondgestuurd naar iedereen, het staat op de website enzovoort.

De Vlaamse overheid kan deze zaken niet verplichten of verbieden. Ze kan alleen maar adviseren. Dat hebben we dan ook gedaan. Die adviezen bieden we op basis van experts.

De keuze voor bepaalde ICT-tools is een aangelegenheid van de lokale besturen zelf, waarbij ze veiligheidsafwegingen moeten maken en de conformiteit met de regelgeving bewaken. Als Vlaamse overheid moeten we daarbij ondersteunen en richtlijnen geven, en dat hebben we nu dus gedaan.

Ik ben zelf geen expert, maar een leek in deze zaak, en ik sluit me vanzelfsprekend aan bij het advies van de werkgroep informatieveiligheid van de Vlaamse overheid. Samengevat komt het advies neer op het volgende. Het is af te raden om Zoom zelf te installeren en het is raadzaam te opteren voor andere platformen om online te vergaderen als lokaal bestuur. Dat is het advies van de werkgroep.

Als je als lokaal bestuur het gebruik overweegt, moet je een aantal voorwaarden invullen. Je moet bijvoorbeeld een verwerkersovereenkomst afsluiten met Zoom – dat is dus mogelijk – en zelf een veiligheidsanalyse maken, die dan zal leiden tot bijkomende veiligheidsmaatregelen bij het gebruik. De werkgroep stelt ook dat je kunt deelnemen aan Zoommeetings op uitnodiging van iemand anders – als je zelf de vergadering niet organiseert –, maar enkel via de browser, dus zonder de app te installeren. Dat is toch een relatief duidelijk advies van de werkgroep informatieveiligheid.

Voor deze commissie wordt ook Zoom gebruikt. Ik begrijp dat de diensten van het Vlaams Parlement dit doen op basis van een eigen veiligheidsanalyse en met bijkomende veiligheidsmaatregelen.

Plan ik nog initiatieven? Ik vind het waarborgen van gegevensbescherming en veilige ICT-systemen in de lokale besturen cruciaal en probeer de lokale besturen daarin maximaal te ondersteunen. Getuige daarvan is het budget dat ik recentelijk heb vrijgemaakt voor een samenwerking met de VVSG – een subsidie van 180.000 euro – om een toolkit cyberveiligheid uit te werken en ethische hackers in te zetten in de lokale besturen.

Een tweede financieringsluis is de cofinanciering van ICT-veiligheidsaudits in de lokale besturen om technische kwetsbaarheden op te sporen en te remediëren. Daarvoor heb ik 2 miljoen euro uitgetrokken. Morgen hebben we een rondetafelconferentie over cyberveiligheid, met onder meer een casestudie van de gemeente Willebroek. U herinnert zich vast dat de gemeente Willebroek enkele maanden geleden gehackt is geweest. Burgemeester Bevers van Willebroek heeft daar op een zeer voorbeeldige manier met zijn administratie op ingespeeld. Het is eigenlijk een modelvoorbeeld van hoe een lokaal bestuur daarop kan reageren.

Daarop gaan we voortwerken. Ik zal ook de digitale praktijken in lokale besturen blijven bundelen in mijn coronagids voor lokale besturen. Straks komen daarover nog vragen om uitleg van de heren Ongena en De Loor, en dan kan ik daar nog verder op ingaan.

Op basis van het advies van de werkgroep informatieveiligheid, dat we ruim hebben verspreid, wordt Zoom afgeraden. We vragen het niet zelf te installeren, als men het gebruikt dat te doen via de browser en niet via de app, en onder een aantal heel duidelijke voorwaarden, zoals een verwerkingsovereenkomst en een veiligheidsanalyse die men zelf kan maken.

De voorzitter: De heer van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, het is toch kras om te horen dat de Zoomapplicatie die wij op dit eigenste moment gebruiken, wordt afgeraden. Daar komt het advies op neer. Het mag wel worden gebruikt, maar dan onder een aantal voorwaarden, waaraan wij hier hopelijk voldoen. Voorzitter, ik zie u ja knikken.

Niettemin heb ik nog enkele vragen. Is er in dat advies dan een andere app die wel wordt aangeraden, die wel veilig is of toch alleszins veiliger dan Zoom? Honderd procent veiligheid bestaat helaas niet en zal ook nooit bestaan, dat besef ik natuurlijk ook. Is er geen app die wel wordt aangeraden en waarover wij ons in het Vlaams Parlement moeten beraden of we die dan niet beter gebruiken?

Ik wil er toch nogmaals op wijzen dat, als de Universiteit Antwerpen en het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken drastisch beslissen om Zoom niet meer te gebruiken, dus zelfs niet als die voorwaarden in acht worden genomen, dat toch een teken aan de wand moet zijn. Minister, ik heb uiteraard wel vertrouwen, net als u, in onze informaticadienst. Ik ben hier zelf ook min of meer een leek in, maar nogmaals, als dat soort organisaties, zoals ook de NASA, beslissen om daarmee te stoppen, dan denk ik dat ook wij ons daar toch eens goed over moeten beraden, en zeker ook die lokale besturen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ook van mij dank voor uw antwoord. Van onze IT'ers weet ook ik sinds kort dat er wel degelijk een verschil is tussen de Zoom die bijvoorbeeld mijn kinderen op hun smartphone installeren en de professionele versie die wij als bedrijf, als bestuur hebben. Qua gebruik heeft die toch wel meer beveiliging dan wat onze kinderen op hun smartphones gebruiken om met elkaar te communiceren. U werkt daaraan. Ik ben blij te horen dat u daarmee doorgaat. Het is heel belangrijk dat er toch wel een beetje een bovenlokaal kader wordt afgebakend voor de lokale besturen, want corona of niet, ik denk dat deze manier van werken in de toekomst toch nog wel haar plaats zal hebben. Niet alleen als de wegen zijn dichtgesneeuwd of het openbaar vervoer platligt of wat dan ook, maar ook als mensen wat ver van elkaar zitten en reizen om welke reden dan ook niet raadzaam of moeilijk is, of te veel tijd in beslag neemt, zal deze manier van werken blijven, ook bij de lokale besturen. In de privésector had dit al ingang gevonden, denk ik, maar nu heeft men dit middel ook leren kennen om lokaal te vergaderen. Dan is het misschien wel goed dat we weten wat ons ter beschikking staat om dat op de beste, de veiligste manier te doen.

Ik had geen verdere vragen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik wou even tussenkomen, want ik vind deze vraag van de collega's zeer relevant. Dank om die te stellen. Net als de heer Van Miert wil ik ook nuanceren. Bij Zoom bestaan er inderdaad verschillende types. Je

hebt inderdaad de professionele versie die door bedrijven en organisaties wordt gebruikt, en de gratis versie. Nu blijkt uit een aantal scans inzake informatieveiligheid en privacy dat daar toch wel wat verschil op zit. Voor alle duidelijkheid, ik ben geen grote aanhanger van Zoom. Daar kom ik straks nog toe. Ik heb ook begrepen dat Zoom de afgelopen weken toch wel een aantal extra stappen heeft gezet om toch voor een stukje een antwoord te geven op de grote kritiek die was ontstaan.

Ik ben inderdaad zelf ook geen groot voorstander van Zoom, maar ik wou eventjes tussenkomen omdat ik lid ben van het Uitgebreid Bureau en er in de vraagstelling ook al enigszins werd verwezen naar het feit dat het Vlaams Parlement zelf met deze technologie werkt. Collega Janssens was ook aanwezig op het moment dat we die beslissing hebben genomen. Er zijn nog een aantal collega's in deze commissie die toen aanwezig waren. Zij weten ook dat er inderdaad de vraag is gesteld, onder andere door mezelf, wat de impact en de risico's daarvan zijn qua privacy, en dat de diensten van het parlement dit grondig hebben gescreend. Eigenlijk is het fundamentele verschil dat al onze werkzaamheden in fysieke commissies tot op vandaag eigenlijk ook al publiek waren, dat alles daarbij ook wordt geregistreerd. Dat is natuurlijk het grote verschil. Daarom was de keuze van het Vlaams Parlement niet fout. Zoom was immers het programma dat het best beantwoordde aan de noden. Ik zeg dat nog eens duidelijk, want misschien fronsen heel wat mensen thuis de wenkbrauwen omdat we zelf met dat systeem werken. Voor publieke commissies en ook voor gemeenteraden lijkt dit me minder een probleem. Bij Zoom is het grote probleem de besloten vergaderingen en alles wat daarmee te maken heeft. Dat is natuurlijk een zeer belangrijk nuanceverschil. Dat is de reden waarom wij bijvoorbeeld voor onze partij- en fractieorganisatie hebben beslist om niet met Zoom te werken. Voorzitter, dat is uiteraard niet omdat wij daar geheimen vertellen. Ik zie u al vragend kijken. In vertrouwelijke omgevingen lijkt het me niet interessant om met Zoom te werken, ten eerste omdat er risico's zijn qua hacking.

Ten tweede worden er enorm veel rechten gegeven aan de hosts van de vergaderingen. Ze kunnen je microfoon in- en uitschakelen, zelfs zonder dat je het merkt. Ook onze commissiesecretaris heeft dat recht en ook hier wordt alles geregistreerd, al ik heb daar natuurlijk wel alle vertrouwen in. Als je echter in een privévergadering zit waar je ook een chatfunctie voor privéberichten gebruikt en als die gelezen kunnen worden door de hosts van de vergadering, dan zijn daar toch problemen aan verbonden. Daarom kiezen wij voor andere systemen en andere types van vergaderingen.

Ik wilde vooral als lid van het Uitgebreid Bureau verduidelijken dat we consequent moeten zijn in de beslissing die we daarover nemen. In de specifieke context van dit type vergadering, zoals een commissie, lijkt er geen acuut probleem te zijn, maar we moeten dit uiteraard blijven opvolgen. Ik ga ervan uit dat de heer Van Rooy daarvoor ook bij zijn fractieleider te rade kan gaan indien daarover nog verdere vragen zijn.

De voorzitter: Ik ben in elk geval blij met deze aanvulling vanuit het Uitgebreid Bureau. Ik voel me gerustgesteld wat deze werkzaamheden betreft. Ik geef met plezier het woord aan de minister, want dat recht heb ik dan wel.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dit is een interessante gedachtewisseling. Het advies over werken met Zoom werd gemaakt voor onze lokale besturen. Voor hen wordt dat afgeraden, en dat is natuurlijk in de allereerste plaats voor de besloten vergaderingen, waar bijvoorbeeld ambtenaren met elkaar moeten overleggen over een bepaald dossier en waarin privacygegevens worden besproken. Als zo'n overleg

gevoelig is voor hacking, dan is dat natuurlijk een ernstige zaak, dit in vergelijking met de commissie die nu loopt, want dat is van nature een publieke vergadering waarin alles wat wij zeggen en horen toegankelijk moet zijn voor het brede publiek. Een hacker die hier terechtkomt, kan alleen maar wijzer en verstandiger worden door uw vragen en mijn antwoorden. Dat is dus een belangrijk onderscheid.

Toch vind ik het advies dat werd gegeven, niet iets dat je zomaar naast je kunt neerleggen. Er zijn verschillende soorten Zoom. Toch zegt men dat je daar beter niet mee kunt werken, tenzij onder heel duidelijke randvoorwaarden: een verwerkingsovereenkomst afsluiten, zelf een veiligheidsanalyse maken met protocollen voor de host enzovoort. Zijn er andere, meer betrouwbare mogelijkheden? De werkgroep verwijst naar Teams. Ik ben echter leek, dus ik volg wat zij mij vertellen. U vindt deze informatie ook op de website van ABB.

Nog eens ter verdediging van het parlement – al heb ik daar als deel van de uitvoerende macht, voor alle duidelijkheid, niets over te zeggen, want de wetgevende macht organiseert de werking: er werd wel degelijk een veiligheidsanalyse gemaakt en er werden bijkomende veiligheidsmaatregelen genomen. De context waarin Zoom wordt gebruikt, is voor de publieke vergaderingen, die in het overgrote deel van de gevallen openbaar zijn. U moet zeker eens de website van ABB hierover consulteren indien u hierover meer wilt weten. Mijn kabinet kan u die link ook nog bezorgen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u voor uw antwoorden. Ik besepte het al, maar nu nog meer, dat ik op dat vlak in Antwerpen nog het nodige moet doen in de commissie en de gemeenteraad waarin ik zetel. Ik heb echter nog even snel gegoogeld en dan bots je meteen op een krantenartikel in The Guardian dat luidt: 'UK government told not to use Zoom because of China fears'.

In het licht van de coronacrisis en wat daarover wordt gezegd en geschreven, namelijk dat we moeten proberen om Vlaanderen steeds minder afhankelijk te maken van de rest van de wereld, maar toch vooral van een land als China of een regime als het Chinese, denk ik toch dat dit ook geldt voor dit soort software. De heer Vaneekhout heeft terecht gewezen op het feit dat deze vergaderingen openbaar zijn. Maar het is natuurlijk ook een kwestie van principe dat wij weten wie deze vergadering al dan niet volgt. En hacking is natuurlijk meer – dat weet ik dan wél nog, als leek – dan slechts 'stiekem' deze vergadering mee komen volgen. Dat is ook, bijvoorbeeld via het programma Zoom, proberen in computers in te breken.

Ik sluit af. Ik denk dat we in de toekomst, lokaal of bovenlokaal, steeds meer zelfvoorzienend zullen moeten zijn, ook in het ontwikkelen van dit soort applicaties. Waarschijnlijk zal dat meer geld kosten. Maar we mogen niet voortdurend afhankelijk zijn van dit soort software die in het buitenland werd ontwikkeld, zeker niet door een regime als het Chinese.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, ik heb geen extra opmerkingen. De minister heeft een duidelijk antwoord geformuleerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale democratie tijdens de coronalockdown
– 2145 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Voorzitter, de vorige vragen om uitleg gingen over digitaal vergaderen. Sinds de coronacrisis zijn fysieke vergaderingen van onder andere gemeenteraden, OCMW-raden en andere officiële instanties niet meer mogelijk. Het was bij de lokale besturen dan ook alle hens aan dek, toen de Veiligheidsraad half maart van dit jaar de lockdown afkondigde, om te vermijden dat ook de lokale democratie in lockdown zou gaan.

Het is hier al een paar keer gezegd: lokale besturen hebben heel snel geschakeld en in de mate van het mogelijke, rekening houdend met de democratische principes, hebben zij de nodige creativiteit aan de dag gelegd om die lokale democratie niet in lockdown te laten gaan. Er bestaan verschillende mogelijkheden om op een digitale manier te vergaderen en Zoom is er een van. Er dient uiteraard over te worden gewaakt dat de democratische principes worden gerespecteerd.

We hebben de voorbije weken vaak vastgesteld dat de rechten van de raadsleden door die nieuwe vorm van vergaderen, die nieuwe vorm van werken, dikwijls aan banden werden gelegd. Zo konden er geen bijkomende punten worden ingediend op de gemeenteraad of de OCMW-raad, konden er geen actualiteitsdebatten worden gehouden, waren er slechts beperkt tegensprekelijke debatten en konden enkel de fractieleiders aan het woord komen. Anderzijds werd er enige creativiteit aan de dag gelegd, waarbij de wettelijkheidstoets niet altijd voor honderd procent werd doorstaan. Ik heb het dan specifiek over hoofdelijke stemmingen die worden vervangen door stemmingen per fractie, geheime stemmingen via e-mail of Doodle, openbaarheid die niet wordt gegarandeerd.

Minister, het gaat natuurlijk over uitzonderlijke omstandigheden, daarvan zijn we ons voor honderd procent bewust. En die uitzonderlijke omstandigheden rechtvaardigen op korte termijn heel veel varianten van vergaderen, zolang de democratische principes in grote lijnen in acht worden genomen en de regels van de deontologie worden gerespecteerd.

Minister, we zijn nu een aantal weken verder. Welke conclusies trekt u uit de ervaringen met de digitale gemeente- en OCMW-raden en andere officiële vergaderingen van lokale besturen?

Worden de democratische principes, de wettelijke en de decretale bepalingen steeds gerespecteerd tijdens de digitale raden? Zo niet, waar ziet u mogelijke knelpunten en verbeterpunten?

Kan een eedaflegging van een nieuw raadslid in een digitale gemeenteraad gebeuren? Of dient men dit fysiek te organiseren op het stadhuis, zoals in april in Aalst gebeurde?

Dringen zich decretale aanpassingen op naar aanleiding van de ervaringen?

Bent u van oordeel dat er het best een digitaal platform wordt ontwikkeld voor onder andere gemeente- en OCMW-raden, dat voldoet aan de democratische beginselen zoals is vervat in decreten en wetten? Zo ja, vindt u dat hier een coördinerende rol is weggelegd voor het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb eerst en vooral een algemene bedenking. Volgens mij – maar dat is mijn persoonlijke overtuiging – kunt u met digitaal vergaderen een en ander doen, maar echt structureel gemeenteraden vervangen, dat lijkt mij naar de werking van de lokale democratie toch niet wenselijk. Ik ben zelf iemand die gelooft in digitaal vergaderwerk, en ik ga het ook in de toekomst meer gebruiken voor tal van momenten. Maar een gemeenteraad, een commissievergadering of een parlement vervangen door een digitale vergadering, dat is toch echt niet hetzelfde. Ik denk dat we ons daarvan bewust moeten zijn. Dat is toch een eerste algemene beschouwing.

Een tweede beschouwing is dat ik vind dat lokale besturen zeer daadkrachtig en zeer wendbaar hebben gereageerd op de uitdagingen waar ze voor stonden. Ik denk dat het overgrote deel van de gemeenteraden die omslag naar digitaal werken op een zeer goede manier heeft gedaan. Ik heb veel vertrouwen in hoe de lokale besturen daarmee zijn omgesprongen, toch ook met oog voor de rechten van de oppositie, en met oog voor de openbaarheid en voor het laten functioneren van de lokale democratie, rekening houdend met de beperktheden die het digitaal werken met zich meebrengt.

We hebben dat zo goed mogelijk ondersteund. ABB heeft bijna 550 adviesvragen gekregen die coronagerelateerd waren. En daarvan zijn er een 200-tal geweest die betrekking hadden op de werking en de organisatie van de gemeentelijke bestuursorganen. De wisselwerking tussen de lokale ervaringen en de kennis die we aan het opbouwen zijn, hebben we zo goed mogelijk proberen te verspreiden, door de goede voorbeelden te ontsluiten. ABB heeft dat gedaan via www.vlaanderenhelpt.be, de website die we hebben gemaakt. Daar vindt u ook heel wat van die voorbeelden terug.

U vroeg ook of er misbruik werd gemaakt. Neen, ik denk dat het overgrote deel van de lokale besturen geen misbruik heeft gemaakt. Als er al knelpunten waren, waren dat vaak knelpunten rond openbaarheid. Het is tijdens de federale fase uitzonderlijk mogelijk om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden om redenen van veiligheid, indien er geen andere optie is. Maar openbaarheid blijft de regel, en dus moeten we dat blijven verdedigen. Ik denk dat dat ook een leerproces is geweest. Gemeentebesturen die in het begin misschien niet openbaar waren, zijn daar verder in geëvolueerd.

Wat de deelname aan vergaderingen betreft: er zijn plaatsen waar er afspraken zijn gemaakt dat alleen fractieleiders aan het woord konden komen. Als alle raadsleden zich daarin kunnen vinden, is dat op zich geen probleem. Ik ga eerlijk zeggen dat de gemeenteraden in Mechelen vaak gemeenteraden waren, ook voor de coronacrisis, waar vooral de fractieleiders het woord namen. Maar het is evident dat elk raadslid steeds moet kunnen deelnemen aan het debat. Hij of zij moet het woord kunnen krijgen wanneer het gevraagd wordt. Dat is dus een belangrijke regel. Maar men kan daar praktisch over afspreken.

Elk gemeenteraadslid moet zijn stem kunnen uitbrengen. Ik neem opnieuw de gemeenteraad van Mechelen als voorbeeld, maar misschien hebben andere collega's ook die ervaring. Bij de stemmingen in Mechelen werd heel vaak gewoon gevraagd of de fractie stemt. Het is dan de fractieleider die zegt of ze voor of tegen stemmen. We hebben niet alle namen overlopen, en er werd niet met hand-opsteken gestemd. Maar op elk moment kon elk raadslid afwijken van zijn fractie door zelf de hoofdelijke stemming te vragen of duidelijk te maken dat hij een andere stem wilde uitbrengen dan de eigen fractieleider.

In totaal zijn er elf klachten binnengekomen, van zeven gemeenten. Die worden momenteel onderzocht. Er zijn nog geen uitspraken over. Op driehonderd

gemeenten valt dat, laten we eerlijk zijn, al bij al goed mee. Het zijn wel zeven gemeenten, en dat is 2,3 procent van de gemeenten, waar een discussie is. Ik kan niet zeggen dat er een fout is gemaakt, het gaat over een discussie, een klacht, en die gaan we nu onderzoeken.

Een eedaflegging is mogelijk in een digitale gemeenteraad. In alle gevallen moet de gemeenteraad eerst kennismaken van het ontslag van het op te volgen raadslid en de geloofsbrieven van de opvolger goedkeuren. Dat moet eerst gebeuren, en dat kan vanzelfsprekend digitaal.

De vervanger moet conform het decreet de eed afleggen in openbare vergadering. Tijdens de federale fase wordt hier pragmatisch mee omgegaan en is het uitzonderlijk mogelijk dat de eed in besloten vergadering wordt afgelegd. Bij vergadering via videoconferentie kan de eed digitaal worden afgelegd tijdens de vergadering. Na de eedaflegging kan het raadslid deelnemen aan de vergadering.

Bij vergadering via e-mail of notulensysteem bestaat de mogelijkheid dat de gemeenteraad akkoord gaat met de geloofsbrieven. Bij een akkoord via e-mail schorst de voorzitter de vergadering en belt het raadslid op via een persoonlijke videoconferentie. Er moet namelijk een controle zijn dat het kandidaat-lid zelf zijn eed aflegt. Dat kun je niet digitaal doen, dat moet de visu gebeuren. De voorzitter opent de vergadering opnieuw en informeert de raad dat het lid zijn eed heeft afgelegd en geïnstalleerd is. Het lid kan vanaf dan deelnemen aan de vergadering. Dat is een manier, naast de gewone videovergadering zoals we die nu meemaken, waarop dit probleem kan worden opgelost. Bij eventuele betwistingen over de eedaflegging komt het de Raad voor Verkiezingsbetwistingen toe zich daarover uit te spreken.

Dringen er zich decretale aanpassingen op? De huidige werking rond digitaal en virtueel vergaderen wordt geëvalueerd. Met respect voor democratische principes wordt onderzocht of het wenselijk of nuttig is om in de mogelijkheid te blijven voorzien om digitaal of virtueel te vergaderen en of daar decreetswijzigingen voor nodig zijn. Binnen de huidige regelgeving kan er al heel veel. Het zijn vooral de lokale huishoudelijke reglementen die moeten worden aangepast. Hier kan ABB ondersteunen met modellen. Indien toch regelgevend moet worden opgetreden, zal ik dit nog dit jaar meenemen bij de aanpassing van het decreet over het lokaal bestuur. Ik zal hierover tijdig terugkoppelen.

Ben ik van oordeel dat we een eigen digitaal platform moeten ontwikkelen? Het antwoord op deze vraag is afhankelijk van de evaluatie waarnaar ik verwees. Ik meen dat er op de private markt heel veel systemen bestaan. Het is niet de taak van de overheid om een centraal systeem te ontwikkelen. Er bestaan vandaag systemen die we kunnen gebruiken, maar veel hangt af van de manier waarop we ze gebruiken en van de functionaliteit die de verschillende systemen aanbieden.

We kunnen wel richtlijnen uitwerken waarbij lokale besturen kunnen helpen om te toetsen of onlinevergaderingen beantwoorden aan het regelgevend kader. We moeten ook kijken hoe we hen bij het gebruik daarvan kunnen ondersteunen. Dat doet ABB vandaag al behoorlijk goed.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, sp.a gaat ervan uit dat fysieke vergaderingen, fysieke gemeenteraden en fysieke OCMW-raden nog altijd de norm moeten zijn, omdat je daar een zekere dynamiek, nuance en veel meer diepgang in kunt leggen dan het geval is met digitale vergaderingen. Lokale besturen moeten, of dat nu in coronatijden of andere uitzonderlijke tijden is, de dienstverlening naar de bevolking garanderen, en net daarom moeten de gemeenteraad en de OCMW-raad als

kloppend hart van de lokale democratie hun controlefuncties kunnen blijven uitoefenen.

We vinden het ook heel sterk – het is hier al een paar keer gezegd – dat er op nog geen maand tijd heel snel werd geschakeld en overgeschakeld naar een digitale beraadslaging. Dat is echter wel een leerproces, met vallen en opstaan. Minister, er zijn nog heel wat werkpunten. U hebt gezegd dat u een evaluatie zult doen. Wij denken dat dat zeer goed en zeer nuttig kan zijn. U hebt een van de werkpunten aangehaald, namelijk de openbaarheid. Daarover was er ook een meningsverschil tussen ABB en de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ). Ik weet niet of dat nog altijd leeft. De VVJ is van oordeel dat een vergadering voor iedereen toegankelijk moet zijn, zowel voor de pers als voor de inwoners van de gemeente of stad, en dat, als dat niet het geval is, men het best stopt met vergaderen, dat men dan daadwerkelijk overgaat tot een lockdown van de gemeente. Minister, ik had ook graag uw mening gekend over dat meningsverschil tussen ABB en de VVJ.

Wij zijn ook van oordeel dat geen enkel lokaal bestuur misbruik maakt van de situatie. Misschien bewijzen die klachten het tegendeel, maar we gaan ervan uit dat dat niet het geval is.

Die evaluatie zal heel wenselijk, heel nodig zijn, want er steken toch nog wel een massa vragen de kop op naar aanleiding van de verschillende digitale vergaderplatformen die er momenteel zijn. Ik zeg niet dat dat moet worden ontwikkeld door de overheid, maar het zou wel goed zijn dat er één digitaal platform zou worden aangeboden, of een aantal digitale fora die toch heel sluitend zijn, niet alleen qua openbaarheid, maar ook wat bijvoorbeeld geheim stemmen betreft. Ik weet dat in een aantal gemeenten de geheime stemming gebeurt via e-mail, met een algemeen directeur die dan zogezegd het geheim van de stemming meeneemt in zijn graf. Dat geniet de zegen van ABB, maar zelf heb ik daar heel sterke twijfels en vragen bij. Het zou dus goed zijn, mochten er aantal fora worden aangeboden waarin in al die modaliteiten is voorzien en waarbij aan die wettelijke en decretale verplichtingen wordt tegemoetgekomen.

De voorzitter: De heer Vandeput heeft het woord.

Steven Vandeput (N-VA): Minister, ik deel uw analyse. Ik denk dat de gemeenten hebben getoond dat het mogelijk is om te besturen in deze moeilijke omstandigheden. We kunnen grote discussies voeren over democratische principes. Ik kan naar mijn eigen ervaring kijken: we hebben de eerste keer een vergadering gedaan via e-mail bij gebrek aan mogelijkheden om andere systemen uit te testen. Dat was helemaal niet ideaal. Dat was een besloten vergadering. Je kunt niet alles doen in besloten vergadering, absoluut akkoord. De tweede gemeenteraadszitting hebben we wel digitaal vergaderd, en de volgende zullen waarschijnlijk ook digitaal moeten gebeuren. Dat was met livestreaming, en met een pers die voluit haar job kon doen. Men heeft daar alle beslissingen kunnen nemen die moesten worden genomen, heel belangrijke beslissingen, met goede, doorwrochte tussenkomsten en dergelijke meer. Dat was dus eigenlijk bijna een gemeenteraad zoals in levende lijve. In dat kader is het dus mogelijk om op die manier te vergaderen, maar ik deel uw mening dat het niet ideaal is. Zoals de heer De Loor ook aanhaalde: als je elkaar allemaal gelijktijdig in de ogen kunt kijken, is er natuurlijk een stuk dynamiek, in tegenstelling tot wanneer er sprake is van negen schermpjes bij Zoom of vier bij Teams of nog meer bij andere platformen. Het is niet ideaal.

Er kan misschien één nuance worden aangebracht. U had het over elf klachten, dacht ik, die zijn binnengekomen naar aanleiding van digitale vergaderingen. Ik denk dat het niet slecht zou zijn om dat eens af te zetten tegen het normale aantal klachten die men ontvangt naar aanleiding van gemeenteraden. Ik denk dat het zo democratisch mogelijk toepassen, met respect voor oppositie en meerderheid,

voor de raad in het algemeen, veeleer een algemene cultuur is dan afhankelijk te zijn van het al dan niet hebben van digitale mogelijkheden.

Tot slot wil ik een pluim geven aan de mensen van ABB, die al op de tweede dag van de lockdown mogelijkheden hadden ontwikkeld om de gemeentelijke besluitvorming te laten voortwerken. Toch zou het interessant zijn om te bekijken of het aantal klachten nu substantieel afwijkt van het aantal klachten tijdens een gewone gemeenteraad. Ik vermoed dat dat niet zo is.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil de twee collega's bedanken voor hun interventies.

Ik zal eerst ingaan op de openbaarheid. Mijnheer De Loor, ons standpunt is altijd geweest dat als het openbaar is, het openbaar moet zijn voor journalisten en burgers. Het kan niet zijn dat je journalisten uitsluit en burgers wel toelaat. We hebben wel aanvaard dat in het begin een besloten vergadering uit noodwendigheid dienstbaarder was om vooruit te raken.

We stellen vast dat dit vooral een leerproces is geweest. Sommige besturen hebben een gemeenteraad met alleen gemeenteraadsleden georganiseerd, het publiek kon daar niet op inhaken, ook omdat men niet alle mogelijkheden kende die digitaal vergaderen met zich meebracht. Wat hebben wij samen met ABB gedaan? We hebben steeds contact opgenomen met die gemeente om te bekijken hoe we dat konden oplossen. Ik denk dat er vandaag al veel minder gemeenten zijn die nog besloten vergaderingen organiseren. Het overgrote deel vergadert openbaar, nu men ziet dat dat perfect mogelijk is met de digitale applicaties. Dat is een leerproces. Mijn standpunt is dat de openbaarheid de regel moet zijn en dat kan de facto georganiseerd worden. Als je vergadert, dan kun je niet alleen burgers toelaten, maar moet je ook de journalisten toegang verlenen. Zij vormen de vierde macht en zijn een belangrijke speler in onze democratie. Zij moeten de kans hebben om de gemeenteraad te volgen.

Wat de heer Vandeput zegt, is heel juist. Er zijn verhoudingsgewijs niet meer klachten dan in gewone omstandigheden. Het aantal is heel beperkt. Er is geen verschuiving of grote toename.

We zijn deze periode tot nu toe goed doorgekomen. Onze democratie is blijven functioneren, maar in suboptimale omstandigheden. Uiteraard is de dynamiek van een vergadering waar je elkaar in de ogen kunt kijken, bondgenootschappen kunt sluiten, je argumenten op basis van de lichaamstaal van je collega's kunt aftoetsen en interactie mogelijk is, nu anders. In alle eerlijkheid heb ik veel vergaderingen die via dit kanaal nu efficiënter verlopen, want je moet veel meer to the point zijn en moet je vergadering veel meer voorbereiden. Ik vind het echter niet optimaal om via dit kanaal aan democratische besluitvorming met gelijken te doen. Ik hoop dat we, ook lokaal, zo snel mogelijk opnieuw in een normale context kunnen vergaderen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Dank u, minister, voor uw bijkomende antwoorden en bedenkingen.

Het is logisch dat we erop hopen dat we zo snel mogelijk opnieuw in de normale modus kunnen vergaderen, maar we moeten uit deze coronacrisis toch conclusies trekken. Het decreet Lokaal Bestuur voorziet niet in afstandsvergaderingen, dus daarvoor zullen aanpassingen nodig zijn. We zitten in een leerproces, met vallen en opstaan. Als de evaluatie wordt gehouden, zou ik ook voorstellen dat we daarbij vanuit de commissie worden betrokken, zodat we daar kamerbreed kunnen over discussiëren.

Tot slot: u zei dat in Mechelen ook tijdens de normale, fysieke vergaderingen de fractieleiders hoofdzakelijk aan het woord komen. Ik ken er een van. U hebt daar natuurlijk wel hoogkwalitatieve fractieleiders.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de coronagids voor lokale besturen – 2189 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik onthoud uit de vorige vraag dat we via dergelijke digitale systemen efficiënter kunnen vergaderen. Ik zal proberen dat ook om te zetten in de realiteit. Daarom zal ik mijn vraag om uitleg niet helemaal voorlezen, minister, u hebt ze ontvangen.

Wat is de essentie? Lokale besturen – dat is al ten overvloede gezegd – spelen een heel belangrijke rol in het aanpakken van deze coronacrisis, zowel in de fase van het monitoren en het beheersen van de corona-epidemie als in de volgende fase, de relance- en de exitstrategie.

Minister, we hebben begrepen dat u daar ook van overtuigd bent en dat u een coronagids hebt uitgevaardigd voor lokale besturen. Ik heb daarrond een paar opvolgingsvragen.

U zei dat die gids werd uitgestuurd en dat u wachtte op feedback. Hebt u die feedback ondertussen gekregen? Van wie zoal? Wat zijn de eerste bevindingen?

U zei dat het een dynamisch document, een dynamische gids zal zijn. Hoe ziet u dat juist evolueren? Zult u daar nieuwe versies van uitbrengen? Of hoe zal dat werken?

Er is ook gezegd dat deze gids kan helpen om de federale overheid te informeren over de rol van de lokale besturen in de aanpak van de coronacrisis. Hebt u al effectief teruggekoppeld naar het federale niveau en heeft dit al wat gevolg gekregen?

Ik eindig met een buitenbeentje in mijn vraagstellingen. Elke crisis is een opportuniteit. Dat is ook al aan bod gekomen tijdens de vraag van mevrouw Partyka over digitalisering. Ik denk dan niet alleen aan de digitalisering van gemeenteraden, maar ook aan de digitalisering van de dienstverlening van lokale besturen. In het verleden is er al heel wat rond gebeurd. Maar deze coronacrisis heeft bewezen dat we op dat vlak nog heel wat extra stappen zouden kunnen zetten. Zijn er al concrete stappen ondernomen om die digitalisering bij onze lokale besturen te bevorderen?

Alvast dank voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Ongena, dit is een uitstekende en heel verstandige vraag. Ik probeer kort te antwoorden, in sneltreinvaart.

De coronagids is inderdaad verschenen. Twee organisaties hebben tot nu toe gereageerd. Fietsberaad Vlaanderen was opgezet met het luik rond het fietsbeleid

in de coronagids. Ze hebben de suggestie gedaan om rond parkeerbeleid wat extra aandacht te voorzien. Ze wijzen er ook op dat sommige steden extra fietsstallingen aan handelszaken voorzien op de winkellussen, om de winkelstraat zelf vrij te houden. Onder andere Turnhout werd vermeld, collega Van Miert. Dat is een eerste reactie.

Een tweede reactie kwam van De Federatie, de belangenbehartiger van de sociaal-culturele verenigingen en amateurkunstenorganisaties. De Federatie heeft een eigen nota opgemaakt voor de lokale besturen met concrete suggesties en aanbevelingen over hoe ze kleine lokale verenigingen op hun grondgebied kunnen ondersteunen. Ze zijn tevreden met de suggestie van een activiteitenkalender voor het najaar. Ze hebben een bijkomende vraag om laagdrempelige steunmaatregelen voor lokale verenigingen op te nemen, wat we ook zullen doen.

Meer dan dertig besturen hebben gereageerd. Een tiental gemeenten hebben een soms indrukwekkend globaal relanceplan binnengebracht. De rest heeft deelplannen binnengebracht: veertien rond economie, twee rond levenskwaliteit, twee rond solidariteit, een rond zorg en gezondheid en vijf voorbeelden van een gewijzigde interne dienstverlening. De praktijkvoorbeelden worden ook op de website van Vlaanderen Helpt gedeeld.

Ik geloof heel sterk in dat instrument. Via Vlaanderen Helpt hebben zowat 153 besturen, meer dan de helft, hun goede voorbeelden gegeven. Dat heeft in totaal tot 1800 goede praktijkvoorbeelden geleid. We denken dat we nu op dezelfde weg zijn met het relanceplan.

De handreiking is een levend document. De input die we hebben gekregen, wordt gebundeld. Een nieuwe versie wordt binnenkort verspreid op Vlaanderen Helpt. De nieuwe toevoegingen zullen expliciet worden vermeld, zodat je niet alles opnieuw moet lezen.

De eerste bijwerking proberen we deze week nog rond te krijgen. Het belangrijkste blijft het delen op het platform van de goede voorbeelden die inspirerend kunnen werken. Het blijft een interactief gegeven.

U vraagt waar er impact is geweest. Wij kunnen daardoor verzuchtingen van lokale besturen naar boven brengen, en die doorspelen naar de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) en de Nationale Veiligheidsraad.

Ik geef enkele voorbeelden. Een vraag waar de Nationale Veiligheidsraad rekening mee heeft gehouden, is de grootte van de contactbubbel voor opvang, de twee-gezinsbubbel. Er waren vragen die we vanuit de Vlaamse Regering graag uitgeklaard zien, en waarvoor we zullen blijven aandringen bij de GEES, zoals het naar elkaar laten toegroeien van de veiligheidsvoorschriften in Onderwijs en Opgroeien. De collega's Beke en Weyts hebben ter zake al een aantal belangrijke stappen gezet.

Het openstellen van de ambulante handel, daar wordt op dit moment ook hard aan gewerkt. Collega Crevits is daarmee bezig. We hebben daar ook de bezorgdheden en de vragen van de lokale besturen meegenomen.

Wat de zomerkampen en de massa-evenementen betreft: in de derde week van mei gaat er uitsluitel komen rond de zomerkampen, denk ik.

En dan was er de vraag naar meer flexibiliteit voor het regelen van openingsuren, sluitingsdagen en koopzondagen. Dat was ook een punt waar we de komende weken nog verder moeten aan werken. Ons hoofduitgangspunt blijft dat we niet alles tot in detail regelen, maar dat we voldoende ruimte en autonomie laten voor de lokale besturen. Zo kunnen zij maatwerk leveren.

U vroeg ook naar de positieve neveneffecten van digitalisering. Lokale besturen zitten inderdaad in een ICT-drive, en ze zullen daar ook in de relance ongetwijfeld op voortbouwen.

Daarnaast gaan we via aanbevelingen verder proberen een kader te bieden via het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), bijvoorbeeld op het vlak van digitale raden. Maar we gaan ook wijzen op de risico's. Er is het initiatief Vlaanderen Helemaal Digitaal van de Vlaamse Regering, waarbij we centrale digitale noden en behoeften koppelen aan een aanbod aan digitale tools. Ik geef een voorbeeld: de stad Gent maakt gebruik van die tool om sollicitanten online te screenen. Dat is een heel concreet voorbeeld van hoe dat op elkaar heeft ingewerkt.

De Vlaamse overheid biedt ook ICT-tools aan met de applicatie Mijn Burgerprofiel. Dat wordt ontwikkeld door de diensten van minister-president Jambon. Daarmee kunnen lokale besturen hun typische attentiediensten online aanbieden. Mijn Burgerprofiel is een instrument dat toelaat dat gemeentebesturen hun klassieke, typische attesten online aanbieden.

En los van de coronacrisis weet u dat wij in ons regeerakkoord heel veel aandacht hebben gegeven aan die digitaliseringsprocessen, denk maar aan het Smart Flanders-programma, waar we proberen te evolueren naar smart cities door kennisdeling te bevorderen en door standaarden te formuleren die de lokale besturen helpen om de juiste ICT-keuzes te maken. En vanuit de werking van ABB zetten we in op het vereenvoudigen richting de lokale besturen, door bijvoorbeeld in deze regeerperiode te evolueren naar een honderd procent digitale briefwisseling.

Tot slot: ondersteunende kaders zijn belangrijk, maar wat we zien is vooral dat de lokale besturen niet aan het wachten zijn. Ze zijn zelf voor honderd procent aan het innoveren en digitaliseren volgens eigen noden, met maatwerk en volgens hun eigen ambities. Ze doen dat vaak heel goed en effectief, en ik denk dat het vooral die goede voorbeelden zijn die we naar de oppervlakte moeten brengen. We moeten kijken hoe we dat kunnen verspreiden en waar nodig ondersteunen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik ben natuurlijk verheugd dat er toch al wat feedback is gekomen. U zei dat er al een dertigtal besturen echt hebben gereageerd, en hun eigen plan hebben kenbaar gemaakt. Het is nochtans pas een week ver, dus dat belooft voor de komende dagen en weken. We zullen waarschijnlijk nog wat extra feedback krijgen.

Ik heb nog twee heel korte vragen of bedenkingen. Ten eerste vragen heel veel gemeenten of lokale besturen zich af wat zij kunnen doen richting de relance. We hebben al heel veel Vlaamse en federale maatregelen, en dan ligt er natuurlijk heel veel voor de hand. Denk aan een lokale handelsbon, het vrijstellen van belastingen en dergelijke meer. Er is heel veel mogelijk. Het is alleen een beetje de vraag wat nu de beste recepten zijn. Dat hangt natuurlijk voor een stuk van gemeente tot gemeente af, maar ik had de vraag ook al aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) gesteld. Ik denk dat je hen daar ook echt moet bij betrekken om na te gaan wat nu de maatregelen zijn die de meeste impact kunnen hebben op korte en op middellange termijn. Op die manier kun je als het ware een soort van top tien suggereren aan de lokale besturen. Zij kunnen dan uiteraard zelf beslissen welke maatregelen ze gaan nemen.

Zo'n relanceplan hangt samen met een andere belangrijke vraag, namelijk de budgettaire regels voor lokale besturen. Veel van die relanceplannen kosten natuurlijk veel geld. De lokale besturen zijn natuurlijk al ingekapseld in een budgettaire orthodoxie van de beleids- en beheerscyclus (BBC). U hebt aangegeven dat men daar wat soepeler mee zou omspringen. Hebt u er al zicht op wanneer lokale

besturen meer duidelijkheid zullen krijgen over de budgettaire mogelijkheden om hun relanceplannen effectief te kunnen omzetten?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Uit de evaluatie van collega Ongena blijkt dat de lokale besturen heel sterk hebben gespeeld. Dat is heel duidelijk. Het is goed dat de minister zo'n platform heeft gecreëerd, want het is goed dat we van elkaar kunnen leren en zo de best practices kunnen uitwisselen. In onze driehonderd gemeenten moeten we niet elk voor onszelf het warm water uitvinden. Ik zie dus wel de voordelen van zo'n platform.

Dat platform moet niet alleen dienen om ideeën uit te wisselen en voor sommige besturen om van elkaar te leren. Het platform kan ook als een evaluatie-instrument worden gebruikt. Dat moet niet onmiddellijk – het is ook geen vraag, maar veeleer een suggestie voor u, minister. Het dient niet om goede en slechte punten uit te delen, absoluut niet, maar om te evalueren wat de meest effectieve maatregelen zijn. Dat kunnen we voor onszelf ook al uitmaken, maar het is ook goed om er objectief, vanuit een ander niveau, vanuit een helikopter, bij manier van spreken, de meest effectieve en efficiënte maatregelen uit te nemen.

Hoe gaan we daar budgettair mee om? In welke mate hangen maatregelen gesuggereerd door gemeenten af van de omvang, de bestuurskracht, de financiële capaciteit van de gemeente? We kunnen daar ook een leerproces van maken, om de gemeentebesturen te versterken. Daarover moeten we in alle openheid een gesprek kunnen hebben, niet om al of niet positieve punten uit te delen. De lokale besturen hebben in de voorbije weken en maanden heel wat gaten gevuld. Dat is heel goed, maar het ene bestuur is op sommige vlakken al wat alerter dan het andere.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik ben tevreden dat er al tamelijk veel reactie is gekomen op de coronagids met handvatten voor de lokale besturen. Het is een teken dat het een goed instrument is dat nog maar een week geleden werd gelanceerd.

Naar aanleiding van de gedachtewisseling die we hadden met het VVSG over de betrokkenheid van lokale besturen met de exitstrategie, heb ik nog een opvolgingsvraag. Minister-president Jambon heeft daarover vorige week in de plenaire vergadering uitdrukkelijk gezegd: 'Er is heel veel overleg met lokale besturen. Zowel collega Crevits als collega Somers hebben daar overleg mee.'

Minister, kunt u toelichten hoe het overleg met de lokale besturen nu precies verloopt? Werden er al nieuwe maatregelen of initiatieven genomen of bijkomende stappen gezet sedert die gedachtewisseling met de VVSG, zodat die lokale besturen meer kunnen worden betrokken bij de voorbereidingen van de diverse fasen van de exitstrategie van de Nationale Veiligheidsraad?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u vergeet het soms wel eens, maar er zijn ook de provincies, uiteraard, en die hebben ook good practices. Het lijkt me dus misschien wel goed om ook die provincies mee te nemen als u een handreiking maakt. Die hebben ook een aantal zaken gedaan.

Daarnaast hebt u ook in de media aangegeven dat u het debat wilt aanwakkeren bij een heleboel belangenorganisaties en met die organisaties ook contact wilt opnemen. Hoe ziet u dat in zijn werk gaan? Er zijn nu immers al heel wat ministers

die in contact zijn met belangenorganisaties. Hebt u daarover al specifieke afspraken gemaakt binnen de regering? Is dat al op de regeringsagenda gezet? Hebt u zelf ook specifieke belangenorganisaties op het oog?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Warnez, we hebben die handreiking ook opgestuurd naar een aantal belangenorganisaties die relevant zijn voor lokale besturen. De Fietzersbond is daar een van, net als kansarmoedeorganisaties en lokale middenstandsorganisaties. Die hebben we aangeschreven met de vraag om ons ook wat ideeën te geven, te reflecteren over die handreiking. Vanzelfsprekend hebben mijn collega-ministers, ieder binnen zijn vakdomein, heel intensieve en goede contacten met heel veel partners. Ze hebben dat ten aanzien van het Vlaamse beleidsniveau. Mijn verantwoordelijkheid is het ondersteunen van de lokale besturen. Ik heb niet aan de kansarmoedeorganisaties gevraagd wat voor relancebeleid ze voor Vlaanderen zien, want dan zou ik eigenlijk op het terrein van collega's komen. Ik heb ook niet gevraagd aan de Fietzersbond welk beleid Vlaanderen zou moeten ontwikkelen nu we uit de exitstrategie komen, want dan kom ik op het terrein van de collega die verantwoordelijk is voor Mobiliteit, collega Peeters. Ik heb me heel uitdrukkelijk beperkt tot de vraag welke adviezen men heeft voor lokale besturen. Dat is de insteek geweest, en daarover heb ik daarjuist gezegd dat zowel de Fietzersbond als de federatie die verantwoordelijk is voor het socioculturele verenigingsleven op lokaal vlak adviezen heeft gegeven heel specifiek voor lokale besturen, om op die manier onze handreiking te versterken.

De suggestie over de provincie is een goede suggestie. Die zullen we meenemen.

Collega De Loor, we hebben bijna permanent contact met de VVSG. We hebben naar aanleiding van de opening van de winkels intensief contact gehad met de centrumsteden. Dat heeft collega Crevits trouwens georganiseerd. Ook mijn kabinet was daarbij betrokken. We hebben ook overlegd met de VVSG naar aanleiding van de discussie die er nu is omtrent de scholen en de vragen die we stellen aan lokale besturen om daar voluntaristisch aan mee te werken. Er is dus een permanente wisselwerking. De informatie die we krijgen van het terrein, zetten we ook in – ik heb dat daarjuist proberen uit te leggen – in de richting van de GEES en de Nationale Veiligheidsraad. Ik heb daarjuist een aantal voorbeelden gegeven van hoe die lokale bezorgdheden toch beginnen door te sijpelen naar het nationale niveau. Die handreiking is net het instrument waaruit wij bekommernissen kunnen puren die we nationaal inzetten. Ik denk dus dat dat op dit moment zijn nut aan het bewijzen is. Vanzelfsprekend kan dat altijd intensiever, maar daar zijn toch altijd wel wat grenzen aan.

De heer Van den Heuvel doet een goede suggestie, die heel dicht aanleunt bij die van de heer Ongena: laten we op een bepaald moment een goede evaluatie maken. Wat werkt er wel en wat niet, wat leren we hieruit, wat is nuttig voor de relance? Het idee van een top tien vind ik een goede suggestie. Die kun je immers pas samenstellen na een ernstige evaluatie. Het is nu misschien nog iets te vroeg. Maar door de interactie die nu bezig is, waarbij lokale besturen informatie met elkaar delen, zullen er op een bepaald moment tien of vijftien belangrijke vuistregels voor een sterk relancebeleid worden vastgelegd.

Ik probeer trouwens ook op het terrein te komen. Zo heb ik de eer en het genoegen gehad om onder meer in Puurs-Sint-Amands te gaan kijken hoe men daar bezig is om de relance voor te bereiden. Dat was een indrukwekkend verhaal, net als in Vilvoorde en Lier. Het indrukwekkendste voorbeeld was Mechelen. Neen, dat is natuurlijk een grapje, maar ook daar is hard gewerkt. Ik vind het wel belangrijk om op het terrein te gaan kijken wat er allemaal gebeurt. Dat moeten we blijven doen.

De laatste vraag ging over de BBC-opvolging. Op korte termijn stelt zich geen probleem. Daarvoor is BBC soepel genoeg, maar we moeten op een bepaald moment wel keuzes maken over welke speelruimte of ondersteuning we aan onze lokale besturen zullen geven. Eerlijk gezegd: de grote uitdaging is wanneer we dat zullen doen. Hoe langer je wacht, hoe beter het zicht op de echte schade die werd opgelopen. Als je echter te lang wacht, dan krijgen de lokale besturen te laat het kader waarin ze moeten werken. Sommige lokale besturen beginnen toch al in juli of augustus na te denken over hun begroting en meerjarenplanning. Nu is het natuurlijk veel te vroeg om een echt helder beeld te hebben van de schade die men op lange termijn heeft opgelopen door deze crisis. We proberen in de zomer, samen met de Vlaamse Regering, een goed beeld te krijgen van de financiële impact van de coronacrisis, wat de impact de volgende jaren nog zal zijn en welke bijstellingen we moeten voorzien voor onder meer de regels rond de BBC. Wanneer moet men opnieuw in evenwicht zijn? Geven we wat meer speelruimte aan de lokale besturen? Hiervoor is het echter allemaal nog wat te vroeg, mijnheer Ongena. We moeten nog even wachten voor we een echt zicht krijgen op de werkelijke impact van de crisis. Economisten verschillen hierover enorm van mening, en die visies moeten de volgende weken en maanden nog wat naar elkaar toe groeien.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik onthoud dat ik nog wat geduld moet oefenen, dus dat zal ik ook doen. Voorlopig ben ik helemaal voldaan. Bedankt.

De voorzitter: Dat horen we graag, want geduld is een schone deugd.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvolging van inburgeringstrajecten en de werking van het Agentschap Integratie en Inburgering tijdens de coronacrisis
– 2135 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de projectsubsidie voor de digitale ondersteuning van opleidingstrajecten inburgering en de gedigitaliseerde werking van het Agentschap Integratie en Inburgering
– 2167 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de coronacrisis op inburgeringstrajecten van nieuwkomers
– 2187 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Het spreekt voor zich dat de coronacrisis een impact heeft op het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII). Ik las dat het AgII 90 procent van de cursisten maatschappelijke oriëntatie (MO) via digitale weg kon bereiken. Dat is een heel goede zaak, want fysieke afstand mag er natuurlijk niet toe leiden dat er bij die groep mensen een leerachterstand ontstaat.

Maar natuurlijk is maatschappelijke oriëntatie slechts een deel van de dienstverlening die het agentschap voor deze groep inburgeraars voorziet. Er zijn nog heel wat andere items in dat traject. De lessen Nederlands tweede taal (NT2) zijn daar een belangrijk deel van, maar er is ook de individuele begeleiding en de testen die moeten worden afgelegd.

Minister, ik wil heel graag weten hoe die andere elementen van de dienstverlening vandaag worden gegarandeerd. Op welke manier zullen de nieuwe inburgeraars worden bereikt? Zijn er vandaag überhaupt nieuwe inschrijvingen mogelijk?

We lezen inderdaad dat 90 procent van de cursisten werd bereikt. Die communicatie dateert al van enige tijd geleden. Hoe is dat vandaag gesteld? Hoe zijn die cijfers geëvolueerd?

Wat gebeurt er vandaag met de NT2-lessen? Worden die mensen ook via de digitale weg bereikt?

Hebben de maatregelen die vandaag worden genomen, ook een inhoudelijke impact? Heeft de coronacrisis een impact op de looptijd van de huidige trajecten?

De testen die worden afgenomen, zijn uiteraard noodzakelijk om een traject succesvol te kunnen afleggen. Worden die testen vandaag digitaal afgenomen? Of worden die eerder uitgesteld naar een later tijdstip?

Ten slotte zou ik van u graag verdere toelichting willen over de exitstrategie van het agentschap. Welke dienstverlening zal als eerste op fysieke manier opnieuw worden opgestart? Wat is de huidige inschatting van de definitieve fysieke heropstart van zowel de lessen NT2 als maatschappelijke oriëntatie?

Dat zijn een heleboel vragen, maar het is zeker interessant om dat aspect ook eens toe te lichten.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, mijn vraag om uitleg sluit daarbij aan. De versnelling van de digitalisering is een rode draad in deze coronacrisis. Het biedt ook de kans om bijvoorbeeld het element dat is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord inzake inburgering, verder vorm te geven en versneld uit te rollen, namelijk die verdere digitalisering.

De Vlaamse Regering wil inburgeraars ondersteunen in het inburgeringstraject met een aanbod op maat. Daarbij is een versterkte inzet op digitalisering een belangrijke factor. Hierover hebben we het in de commissie al gehad. Onder andere via e-learning moet het inburgeringstraject in de toekomst efficiënter worden georganiseerd.

De Vlaamse Regering kende recent een projectsubsidie van 250.000 euro toe aan het agentschap voor de uitrol van een proefproject rond digitale ondersteuning van opleidingstrajecten inburgering. Op deze manier kunnen inburgeraars die geen digitale hulpmiddelen ter beschikking hebben, optimaal worden ondersteund. Collega Sminate haalde het daarnet aan: 90 procent van de inburgeraars werd bereikt door het agentschap. Het is de bedoeling om die andere 10 procent te bereiken. Een belangrijk aspect is dat dit een project is waarbij we nader onderzoek zullen doen. We bekijken of we naast het opleidingstraject ook bijkomende taken en tests via het digitale platform kunnen organiseren.

Onze maatschappij blijft constant evolueren naar een verder- en verregaande digitalisering. Ook op dat vlak kan het inburgeringstraject niet achterblijven. Bovendien is het een manier om kansen te bieden naar een meer digitale werking en ook om inburgeraars die nog niet digitaal onderlegd zijn, hun digitale skills te laten ontplooiën.

De crisis biedt in het algemeen ook op verschillende vlakken de kans om lessen te trekken. Die digitalisering is ook een rode draad, zie ik. Het kwam ook daarnet al aan bod bij de inburgering. Maar we zien het ook in de commissie Economie en in het onderwijs. Dat is hier dus niet anders.

Wanneer zullen de bovengenoemde laptops gebruiksklaar zijn en uitgeleend kunnen worden?

Hoe verloopt het afstandsleren? Welke feedback krijgt het agentschap van de leerkrachten en trajectbegeleiders, en van de inburgeraars zelf?

Kunt u verdere toelichting geven over het onderzoek van het agentschap om bijkomende taken via het digitale platform te organiseren?

Welke elementen kunnen er volgens u na de crisis worden verankerd in de dagelijkse werking van het agentschap? Welke moeten er worden verbeterd om een correcte digitale dienstverlening te garanderen?

Welke concrete inspanningen inzake digitalisering plant u verder in de praktijk te zetten in antwoord op deze crisis?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, u zult gemerkt hebben dat mijn vraag eigenlijk een perfecte samenvatting is van de twee andere vragen van mijn charmante collega's, in verband met de inburgeringscursussen. Blok 1 gaat over de exit-strategie. Zoals we zien in het gewoon onderwijs begint dat ook stilaan maar zeker op een beperkte manier terug op gang te komen. De vraag is hoe het zit met de inburgeringstrajecten. Het is belangrijk dat die opnieuw worden gegeven, zodat we nieuwkomers toch de wapens en de middelen geven om goed te functioneren in onze samenleving.

Hoe zit dat daarmee? Komen die terug op gang, en hoe gaat men dat regelen naar fysieke en hygiënische voorschriften toe? We krijgen graag een beetje zicht op hoe dat terug op gang komt.

Ten tweede is elke crisis een opportuniteit. U had in het verleden al gezegd dat u die digitale kaart inzake inburgeringscursussen meer ging trekken, om heel wat praktische problemen die zich in het verleden al stelden, rond het vinden van de juiste lesgevers en dergelijke meer, op te lossen. Misschien is dit een manier om dat in een stroomversnelling te steken. Wie heeft die chromebooks besteld, hoe zit het daarmee? Ik sluit mij aan bij collega De Vreese, ik had daar graag wat meer info over gehad.

En meer algemeen: door deze crisis kunnen we die digitale kaart inderdaad wat meer voluit of wat sneller trekken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil de drie collega's danken voor de heel relevante en interessante vragen. Ik ga proberen te antwoorden. Ik ga natuurlijk iets uitgebreider moeten zijn om dat goed te kunnen doen.

Sinds 17 maart is de fysieke dienstverlening in de loketten gesloten. Dat is het uitgangspunt. Wel is er expliciet gekozen om de dienstverlening aan klanten te blijven garanderen. Dat heeft een impact gehad op de hele werking. De vragen focussen zich op de dienstverlening naar inburgeraars, maar de opdrachten van het Agentschap Integratie en Inburgering zijn breder. Ik wil daar ook heel even bij stilstaan.

Ik heb het eerst en vooral over sociaal tolken. De dienst Sociaal Tolken en Vertalen stond sinds het begin van de coronacrisis in voor het vertalen en/of tolken van de coronamaatregelen. Het Agentschap Integratie en Inburgering werkt hier samen met de tolkendiensten van Atlas en In-Gent. Hier werd zeer snel geschakeld omdat het belangrijk is dat iedereen de veiligheidsmaatregelen begrijpt. Dat is belangrijk voor de gezondheid van iedereen. We hebben nu een constante vertaling van de maatregelen in dertig talen, zowel geschreven als in audiovorm, met geluidsfragmenten. De Vlaamse Regering heeft hiervoor 200.000 euro vrijgemaakt, om de kosten voor die vertalingen of tolkopdrachten te vergoeden voor de periode van 1 maart 2020 tot 31 mei 2020. In Europa dienen we als goed voorbeeld voor het snel schakelen in het vertalen van de coronamaatregelen. Dat is ook Europees opgepikt. Sinds 23 april wordt er getolkt via Skype.

Naast sociaal tolken is er ook ondersteuning voor lokale besturen en organisaties. Zoals u weet heeft het agentschap ook een opdracht in het ondersteunen van deze lokale besturen. Ook daar worden de overlegmomenten via Skype verdergezet. Er zijn mailings naar lokale besturen, organisaties en asielcentra met info over de coronamaatregelen en er is extra meertalige informatie op de website. Ook worden specifieke vragen van lokale besturen en organisaties beantwoord.

Wat inburgering zelf, in het algemeen betreft: inburgeraars krijgen een zo volledig mogelijke dienstverlening aangeboden. Het proces van wervingsbrieven, aanmelding van nieuwe klanten, ondertekening van inburgeringscontracten en trajectbegeleiding loopt gewoon door. Via aanbod op afstand gebeuren gesprekken en begeleiding telefonisch en online. Documenten worden elektronisch doorgestuurd of per post, indien nodig.

De organisatie van het lesaanbod NT2 en de tests behoren tot de bevoegdheid van minister Weyts van Onderwijs. Ik stem al sinds het begin van de coronamaatregelen af met hem. Minister Weyts is even bekommerd om de voortgang van het NT2-aanbod en zet daar ook op in. Verdere info moet u uiteraard aan hem vragen.

Wat het Agentschap Integratie en Inburgering doet, is doorverwijzen naar het aanbod van de Nederlandse lessen en naar het geplande aanbod NT2 op afstand. Ook wordt er doorverwezen naar het aanbod tijdens de zomervakantie en het aanbod vanaf september.

Maatschappelijke oriëntatie wordt door het agentschap zelf ingericht. Daar maken we nu noodgedwongen de digitale omslag, sneller dan voorzien. Leerkrachten MO zijn aan de slag gegaan met skypelessen, live streamings, blogs, youtube en whatsapp. Ze wisselen daarbij onderling uit. De creativiteit van de leraars is hierbij heel belangrijk.

Er wordt ook aanklappend gewerkt. Er wordt in kaart gebracht wat de digitale vaardigheden zijn. Anderen worden opgebeld of er wordt ondersteuning gezocht voor hen, bijvoorbeeld een digitale buddy-cursist die de andere inburgeraar verder helpt. De leraars hebben introductiefilmpjes gemaakt die de cursisten wegwijs maken in het digitale traject. Kortom, de lessen MO en de inhoud worden nu vanop afstand gegeven.

Ik zal nu concreet antwoorden op enkele vragen over het bereik. Tot nu toe werden 187 cursussen van de 195 op afstand georganiseerd. Afwezige cursisten worden onder meer via mail en telefonisch gecontacteerd door de leerkracht MO. Niet beschikken over de nodige digitale tools is een belemmering, vandaar chromebooks, waar ik later op terugkom.

Wat de inhoud van de lessen maatschappelijke oriëntatie betreft, die blijft uiteraard gelijk. De lessen MO moeten worden gezien, de inhoud daarvan moet worden gegeven. Daarnaast wordt er uiteraard ook gefocust op de covidmaatregelen: social distance, handhygiëne, gebruik van mondmaskers enzovoort. Ook is er extra uitleg

over de gewijzigde dienstverlening van instellingen, economische werkloosheid en-zovoort. De doorlooptijd van de cursussen MO is op dit moment gelijk als tijdens de niet-digitale lessen.

Mevrouw De Vreese vroeg feedback over de eerste groep cursisten. Die is positief. De cursisten waarderen dat ze de cursus konden afronden en zijn tevreden over de snelle informatie over de coronamaatregelen in de eigen taal of een contacttaal. Ze missen wel de fysieke ontmoetingen en de mogelijkheid om een netwerk uit te bouwen. Dat is een gebrek dat ze vaststellen. Het is ook niet altijd evident, zeker in combinatie met de zorg voor kinderen. Het is de typische zelfde klacht van ouders die met kinderen zitten als ze digitaal moeten werken. Naast het kunnen volgen van de lessen MO wordt ook de trajectbegeleiding op afstand door inburgeraars als heel positief ervaren.

Voor de chromebooks hebben we een extra budget van 500.000 euro vrijgemaakt. De middelen zijn nu georiënteerd. We hebben ze aangekocht omdat niet iedereen de digitale lessen op een effectieve manier kan volgen. Sommigen hebben geen digitale tools, maar ook voor zij die er hebben en tot die 90 procent behoren die we digitaal bereiken, is het niet altijd optimaal. Denk maar aan smartphones. Sommige mensen werken met een smartphone, maar dat is niet de beste manier om zo'n les te kunnen volgen.

Als we dus willen dat onze inburgeraars de lessen MO kunnen volgen, moeten we er ook voor zorgen dat dat technisch mogelijk is. Daarom hebben we de chromebooks aangeschaft om ze via een uitleensysteem tijdelijk in bruikleen te geven. Dat is het grote verschil met het onderwijs, waar digitale instrumenten niet in bruikleen worden gegeven, maar definitief bij de betrokkenen terecht komen.

Wanneer zijn ze klaar? 200 chromebooks zijn inzetbaar vanaf einde maart. De levering van de overige 900 chromebooks verloopt in twee fasen. Die zijn gepland voor begin juni en begin juli. De chromebooks ... *(Er treedt een storing op, het geluid van een andere vergadering is hoorbaar.)*

De voorzitter: Ik hoor een herkenbare stem, maar niet iemand van onze vergadering. We zijn gehackt door een andere commissie.

Minister Bart Somers: Ik zat dus bij die chromebooks. De eerste zijn eind mei beschikbaar, die negenhonderd andere zullen we krijgen in twee fasen, in juni en begin juli. Ze zullen dus in eerste instantie dienen ter ondersteuning van inburgeraars zonder digitale tools om de lessen maatschappelijke oriëntatie te kunnen bijwonen. Daarnaast wordt hiermee ook een belangrijke, innovatieve en experimentele fase met betrekking tot digitalisering aangevat. Met het uitlenen van de chromebooks zal ook worden uitgetest welke software, websites, digitaal lesmateriaal voor deze doelgroep geschikt zijn en waar er drempels zijn. Lessen hieruit zullen worden meegenomen in het kader van de ontwikkeling van een digitaal platform en het digitale leerprogramma voor maatschappelijke oriëntatie.

Mevrouw De Vreese, u stelde een vraag over de verankering in de dagelijkse werking en de verdere digitalisering. Het is duidelijk een eerste stap naar e-learning en een digitale dienstverlening. Door de omstandigheden is men ertoe gedwongen, en uiteraard zal er ook hierbij sprake zijn van trial-and-error, daar moeten we niet flauw over doen, maar liever dat dan bij de pakken blijven neerzitten. Welke elementen na de crisis worden verankerd en welke verbeterd, zal moeten blijken uit de evaluatie van de voorbije periode.

Over de exitstrategie waren er vragen van mevrouw Sminate en de heer Ongena. Concreet: vanaf 25 mei zal de face-to-facedienstverlening opnieuw mogelijk worden. Aan klanten wordt gevraagd om alleen te komen. Basishygiënemaatregelen en het voorzichtigheidsprincipe blijven vooropstaan. Werkruimtes worden grondig

heringericht, en dit gaat gepaard met circulatieplannen en de nodige signalisatie. Alle fysieke les- en vormingsmomenten, andere instaptoetsen en infosessies voor inburgeraars, anderstaligen, lokale besturen, organisaties en kandidaat-tolken blijven opgeschort tot 31 augustus. Vanaf 25 mei doen we dus de face-to-facediensverlening, waarbij alle maatregelen worden genomen die noodzakelijk zijn, maar alle andere fysieke contacten schorten we op tot 31 augustus. Dat is eigenlijk vergelijkbaar met het volwassenenonderwijs, waarop we ons aligneren. Er komt dus geen fysieke organisatie van cursussen maatschappelijke oriëntatie, wel een digitale.

Wat digitaal en op afstand vergaderen en samenwerken betreft, worden de instructies van de Vlaamse overheid gevolgd, dus zo veel mogelijk thuiswerk. Na 8 juni zullen de verdere instructies worden gevolgd. Uiteraard mag in een vergaderzaal maximaal de helft van de stoelen zijn ingenomen en moet er anderhalve meter afstand zijn tussen de aanwezigen. Grote manifestaties en evenementen vinden al zeker tot en met 31 augustus niet plaats, tenzij de Veiligheidsraad daarvoor het licht op groen zet.

Voor de inburgeringsprojecten met jongeren wordt gewacht op instructies met betrekking tot de zomerkampen om te beslissen of die kunnen plaatsvinden. Ook wat dat betreft, aligneren we ons dus op de belendende sector.

Tot slot, het is duidelijk dat corona noopt tot creativiteit en het herdenken van het aanbod. Ik stel vast dat het AgII dat voorbeeldig, zeer voluntaristisch en flexibel heeft gedaan, zonder aan kwaliteit in te boeten. Ik wil dan ook mijn bijzondere appreciatie uitdrukken voor de inspanningen om vanaf dag één van deze crisis een maximale dienstverlening te blijven garanderen.

Ik hoop dat ik daarmee op het belangrijkste heb geantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Ik denk dat het goed is dat de dienstverlening kon blijven doorlopen, op digitale manier of telefonisch, want het is evident dat we de inburgeraars niet mogen loslaten, dat we hen niet aan hun lot mogen overlaten. Anderzijds is het natuurlijk ook zo dat de coronacrisis de inburgeraars niet van hun inburgeringsplicht mag ontslaan. Dus, die cijfers zijn goed, maar, zoals mijn collega ook zei, we moeten ook streven naar die honderd procent, we moeten daar ambitieus in zijn.

Daarom kan ik het appreciëren dat de leerkrachten die mensen zelf opbellen om te kijken wat nu juist het probleem is en hoe ze dat kunnen verhelpen. Dat is een heel grote inspanning voor de leerkrachten, maar ik denk dat dat de enige manier is om die kleine groep die uit de boot dreigt te vallen toch aan boord te houden.

Over het stappenplan om opnieuw fysieke dienstverlening te garanderen, heb ik begrepen dat dat vanaf september het geval kan zijn. Ik denk dat we op dat moment het best nog eens van gedachten wisselen om te kijken hoe dat concreet in zijn werk zal gaan. Bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord.

Er is sprake van een project of een onderzoek door het agentschap om naast het opleidingstraject ook bijkomende taken en tests via het digitale platform te organiseren. Kunt u hiervan al een timing meegeven?

U hebt het over 500.000 euro. In 2020 is er een budget voorzien van 2 miljoen euro voor de verdere digitalisering van het AgII. Kunt u verder toelichten hoe deze

2 miljoen euro wordt besteed en hoe die kadert in de digitaliseringsstrategie van het AgII? Heb ik het goed begrepen dat die 500.000 euro daarin vervat zit?

Ik ben echt benieuwd hoe die verdere digitalisering zal verlopen. Ik heb in een vorige commissie al eens gezegd dat ik voorstander ben van het Nederlandse model, waarbij mensen die gezinsvereniging aanvragen als voorwaarde om een visum te krijgen een deel van het inburgeringstraject in hun land van herkomst moeten volgen en daarover tests moeten afleggen. Ik ben wel benieuwd hoe dit project geëvalueerd wordt en wat uw mening daarover is.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik denk dat het een prima zaak is dat u en het agentschap snel hebben geschakeld om via de digitale weg die inburgeringstrajecten zoveel mogelijk te laten verderlopen. In de toekomst zal dat alleen maar helpen om de cursussen efficiënter te geven en om problemen uit het verleden op te lossen. Ik kan me echter wel inbeelden dat die digitale omslag heel bruusk is gebeurd en heel snel is gegaan. Ook al geeft u aan dat men heel veel mensen kan bereiken, toch zal er waarschijnlijk een klein deel uit de boot zijn gevallen. Mensen die het moeilijker hadden om te volgen en die de fysieke contacten nodig hadden. Er staan boetes op het onvoldoende volgen van de inburgeringstrajecten. Houdt men rekening met de huidige omstandigheden om de volgende weken en maanden die boetes wel of niet te geven? Zal er een zekere clementie zijn voor die groep die men in deze omstandigheden moeilijk kon bereiken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik ben het volledig eens met mevrouw Sminate dat het belangrijk blijft dat inburgeraars hun inburgeringsplicht nakomen. Het is in hun eigen belang en in het belang van onze samenleving dat ze dat op een goede manier doen. Op dit moment wordt de 10 procent mensen die men niet kon bereiken opgebeld. Men contacteert hen allemaal zodat ze de draad weer opnemen en hun inburgeringstaken wel vervullen.

Twee, we zullen blijven sanctioneren. chromebooks zullen ons daarbij helpen. Mensen die niet digitaal zijn aangesloten, zullen nu een chromebook kunnen lenen voor de duurtijd van hun inburgeringscursus. Daardoor is er ook een contact en kan er worden gecontroleerd of men de lessen wel degelijk bijwoont.

We zullen dat redelijk doen, mijnheer Ongena, maar zonder laks te zijn. We vragen van iedereen redelijkheid. Ook bij de vorige vragen was er redelijkheid gevraagd van bijvoorbeeld lokale besturen wanneer zij de regels moeten toepassen. Hier moeten we ook redelijk zijn. Maar we moeten niet in een soort van laksheid vervallen en misbruiken of uitvluchtgedrag zomaar tolereren. We zullen dat op een juiste manier doen, opnieuw in het belang van de betrokkene zelf, op de allereerste plaats. Die heeft er namelijk alle belang bij dat dat hij een goed inzicht heeft in onze maatschappelijke realiteit.

Mevrouw De Vreese, u hebt het over een digitaliseringsproject. Het bedrag van 2 miljoen euro dat is voorzien, dient onder meer voor het project 'blended learning'. Tegen het einde van het jaar zullen we de resultaten kennen van dat project. Daar zijn serieus wat middelen op ingezet. Dat gaat niet over het aanschaffen van chromebooks. Het gaat over het volledig digitaliseren van de leerprojecten die we op stapel willen zetten. Het liefst van al zou ik willen dat dat op verschillende kennisniveaus gebeurt. De professor die uit zijn land moet vluchten omdat hij vervolgd wordt, moet niet op hetzelfde niveau studeren als iemand die net kan lezen en schrijven. Ik wil het echt zo goed mogelijk doen. Die middelen gebruiken we daarvoor.

Daarnaast hebben we specifieke middelen gemobiliseerd voor chromebooks. We hebben 250.000 euro uit de projectpot waarover ik vrij kan beschikken voor samenlevingsprojecten. Het agentschap heeft daarvoor zelf ook 250.000 euro op haar begroting kunnen vrijmaken. Die bedragen komen boven op die 2 miljoen euro die zijn voorzien.

Op dit moment vraag ik jullie nog even geduld tot die digitalisering. Dat project loopt nog. Tegen het einde van het jaar zullen we de resultaten kennen en kunnen we daaraan voortwerken. Dat zal inderdaad heel veel mogelijk maken. Het zal het bijvoorbeeld mogelijk maken dat mensen veel sneller op de arbeidsmarkt actief zijn, overdag kunnen gaan werken en 's avonds of in het weekend op eigen tempo die cursussen kunnen leren. Het zal de kennisoverdracht ook objectiveren. Dat is ook heel belangrijk. Ik verwijs bijvoorbeeld naar gevoelige dingen, zoals de gelijkheid van man en vrouw, een basiswaarde in onze samenleving. Zulke dingen kunnen op een heel eenduidige en heldere manier worden overgebracht, naar iedereen op een zelfde manier. Daardoor kan ook het luik examens op een goede manier gebeuren. Je weet dat je op een goede manier de kennis hebt overgedragen, en dus kun je ook op een goede manier testen. Dat is ook in het belang van hen die het examen afleggen, dat ze op een juiste manier kennis hebben kunnen nemen van wat ze moesten verwerven aan vaardigheden en kennis, en dat het examineren ook op een correcte en objectieve manier gebeurt.

Ik denk dat ik hiermee de verschillende bijkomende vragen heb beantwoord.

De voorzitter: De drie vraagstellers hebben geen laatste woord meer nodig.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2142 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik wens u een gelukkige verjaardag.

Op 4 maart gaf u in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn een toelichting bij het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse rand. Daar gaf u een stand van zaken met betrekking tot de invoering van de verplichte inburgering in Brussel, een dossier dat reeds maandenlang vertraging heeft opgelopen.

Wij hebben tijdens deze vergadering van u vernomen dat u nog steeds wacht op de publicatie van een nieuwe tijdslijn voor de invoering van de verplichte inburgering, die Brussels minister Maron u heeft beloofd. U vertelde ons ook dat de stuurgroep, die volgens de samenwerkingsovereenkomst moet worden opgericht, voor het eerst zou samenkomen op 30 maart.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de stuurgroep hoopte u meer concrete informatie te kunnen krijgen. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag heb ik van u vernomen dat deze vergadering vanwege de coronacrisis is uitgesteld naar half mei. Op 4 maart kwam u ook kort terug op de bijeenkomst die er was op 7 februari tussen uw diensten en die van de Commission communautaire française (COCOF) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), om toelichting te

geven bij de Vlaamse KBI-databank (Kruispuntbank Inburgering). U zei toen dat er belangstelling was om de Vlaamse technologische expertise te gebruiken om de Franstalige inburgeringstrajecten in Brussel te organiseren.

Tot slot herhaalde u op 4 maart dat er tijdens uw overleg met minister Maron op 6 januari niet gesproken is geweest over een eigen Brussels traject en dat minister Maron zich engageert voor een correcte uitvoering van het samenwerkingsakkoord. Dit is opmerkelijk, want minister Maron neemt een geheel andere toon aan tijdens commissievergaderingen in de Verenigde Vergadering van de GGC. Ik verwijs hiervoor naar de commissievergaderingen van 17 oktober 2019, 16 januari 2020 en 13 februari 2020.

Tijdens de laatstgenoemde commissievergadering gaf minister Maron aan het Brusselse regeerakkoord te willen uitvoeren en na de invoering van de verplichte inburgering, in een tweede fase, de Franstalige onthaalbureaus te willen integreren in de GGC. Hij voegde daaraan toe dat dit op termijn in feite moet leiden tot een aanpassing van het samenwerkingsakkoord, aangezien Vlaanderen niet voorziet in de inschakeling van de Vlaamse onthaalbureaus in de GGC.

Minister, in navolging van die gedachtewisseling van 4 maart heb ik de volgende vragen:

Op welke precieze datum deze maand zal de stuurgroep voor een eerste maal samenkomen? Zijn er indicaties dat deze vergadering al dan niet opnieuw zal worden uitgesteld?

Heeft Brussels minister Maron u ondertussen een nieuwe tijdslijn voor de invoering van de verplichte inburgering of enige update hieromtrent bezorgd?

Vindt er een volgend overleg plaats tussen de Vlaamse, de COCOF- en de GGC-diensten om verdere knowhow inzake het Vlaams informaticasysteem over te dragen aan de Franstalige partners? Kunt u mij vertellen op welke manier de bijeenkomst van 7 februari over dit thema navolging krijgt?

Hoe evalueert u de uitspraken van minister Maron inzake een eigen Brussels traject en de uitvoering van het samenwerkingsakkoord? Hoe rijmt u deze uitspraken met jullie contacten en samenwerking tot dusver?

Zult u Brusselminister Dalle vragen om als waarnemend lid de ongerustheid van de Vlaamse Regering ter sprake te brengen op de eerstvolgende vergadering van het Verenigd College?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mevrouw Tavernier, voor uw vriendelijke verjaardagswensen.

Er werd inderdaad gemikt op een bijeenkomst vanaf half mei. Dat hadden we gezegd. Maar vanwege de concrete agenda's van alle betrokkenen zal dit plaatsvinden op 2 juni. Die datum ligt vast, dus de stuurgroep zal dan plaatsvinden. Die nieuwe tijdslijn zal ook besproken worden op die stuurgroep, dit wordt als agenda-punt besproken. Uiteraard zullen mijn medewerkers daar wijzen op het belang van een zo snel mogelijke uitrol.

U vraagt ook of er nog overleg is met betrekking tot het Vlaamse informaticasysteem, de kruispuntbank voor inburgeraars. Er werd verdere informatie uitgewisseld met de GGC na 7 februari. Overmorgen, op 14 mei, staat er een volgend overleg gepland tussen de GGC en mijn diensten. Daarbij zullen ook IT'ers van de GGC en Real Dolmen, dat voor de Vlaamse overheid de KBI heeft ontwikkeld,

aanwezig zijn. Het bedrijf dat dat voor ons heeft ontwikkeld, zal aanwezig zijn, samen met IT'ers van de GGC zelf. Zo kan men ook op het technische niveau, in de diepte, zien hoe ons systeem werkt. Zo kunnen we hen daarbij maximaal faciliteren en helpen.

U vraagt mij naar een nieuwe evaluatie van de uitspraken van minister Maron. Minister Maron stelt dat hij in de eerste plaats uitvoering wil geven aan de ordonantie en het samenwerkingsakkoord, en dat mogelijke evoluties voor een eigen Brussels traject voor later zijn. Het is belangrijk dat hij duidelijk blijft over zijn engagement om de afspraak die is gemaakt, het samenwerkingsovereenkomst uit te voeren. Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, zal ik ook het Vlaamse engagement steeds herhalen, namelijk dat we een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten voor vierduizend trajecten per jaar, en dat we daar ook de middelen voor hebben gepland van bijna 4 miljoen euro.

Ik heb mijn ongerustheid en die van minister Dalle overgemaakt aan minister Maron. Hij heeft daar tot op heden steeds welwillend op gereageerd. Wij investeren al vijftien jaar in inburgering in Brussel en willen uiteraard dat de verplichting er zo snel mogelijk komt, het liefst onder de beste condities. Mijn strategie is dus simpel. Een verplichte inburgering in Brussel moet zo snel als mogelijk worden ingevoerd. Daarom zitten we samen om de Brusselaars zoveel mogelijk mee te geven van onze ervaringen en onze instrumenten, en dat zo goed mogelijk te ondersteunen, ook met het oog op een zo goed mogelijke inbedding van ons Vlaamse inburgeringstraject. Minister Dalle mag te allen tijde polsen, vragen naar en opmerkingen maken over de stand van zaken op het Verenigd College. Hij is trouwens zeer goed op de hoogte van de situatie en van de stappen die ik ter zake heb gezet.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, als ik het goed begrijp hebt u nog altijd geen tijdlijn ontvangen.

Minister Bart Somers: Wat ik zei, was dat de vergadering op 2 juni bijeenkomt, en daar staat een tijdlijn geagendeerd.

Annabel Tavernier (N-VA): Goed, dat was me even niet duidelijk. Ik ben blij u met een tijdlijn komt. We zijn nu al bijna vijf maanden na de beloofde datum dat de verplichte inburgering initieel van start gaat. Het is dus echt wel hoog tijd dat we zicht krijgen op hoe en wanneer die verplichte inburgering effectief in voege zal treden.

De GGC heeft op dit ogenblik andere katten te geselen. De coronacrisis stelt ons allemaal voor grote uitdagingen. Dat is zo voor alle beleidsdomeinen, maar daar mag men zich niet achter verschuilen.

Als alles volgens afspraak was gelopen, dan hadden we al een verplichte inburgering voor de aanvang van de gezondheidscrisis en konden de diensten zich nu op andere zaken focussen.

Ik ben toch blij te horen dat er nu effectief een datum is voor de eerste bijeenkomst van die stuurgroep. Dat mag echt niet op de lange baan worden geschoven, want het is een veel te belangrijk dossier. Op 2 juni komt die stuurgroep dus bijeen en dan krijgen we een tijdlijn. Ik juich dit toe.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, ik ben het volkomen met u eens. We zitten op dezelfde lijn. De coronacrisis is voor mij geen reden om de zaken uit te

stellen. Daarom hebben we die vergadering gepland op 2 juni. Op die vergadering staat de kalender geagendeerd.

Wat het technische aspect betreft, daarover hebben wij overmorgen een afspraak met techniekers om ons het systeem goed uit te leggen. Dat zijn de zaken die in mijn macht liggen. Toen ik minister werd, werd ik geconfronteerd met de situatie dat er langs Franstalige kant geen vooruitgang was geboekt. Ik heb daar onmiddellijk over gepraat met minister Maron. Ik kan alleen nogmaals herhalen dat hij naar mij en ook in de communicatie elders duidelijk herhaalt: afspraken zijn afspraken, we hebben een samenwerkingsakkoord, we moeten de ordonnantie die we daarover hebben gemaakt, uitvoeren.

U en ik zitten ter zake volledig op dezelfde lijn: hoe rapper hoe liever. In het belang van de inburgeraars zelf, in het belang van de samenleving moeten die mensen zo snel mogelijk in een verplicht inburgeringstraject kunnen worden gezet.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u wel. Ik hoop dat op de vergadering van de stuurgroep op 2 juni het GGC-College toch ook wel eens duidelijker de redenen aangeeft waarom men die datum van 1 januari 2020 niet heeft gehaald, dat men ons eens duidelijk zegt waar het schoentje knelt. U hebt al diverse keren aangegeven dat de GGC een duidelijk engagement en goede intenties heeft, maar met goede intenties koop je natuurlijk weinig. Na bijna vijf maanden mag het wel eens meer zijn dan mooie praatjes. Engagements moeten worden vertaald in doelstellingen en probleemstellingen. Ik hoop dat u daarop toeziet, dat u dat benadrukt. Vlaanderen is er klaar voor, zegt u. Ons engagement is duidelijk. Het samenwerkingsakkoord is er. Wij zijn bereid om minstens vierduizend trajecten per jaar aan te bieden. Wij staan dus te springen om de daad bij het woord te voegen.

Minister, ik denk dat het heel belangrijk is, in afwachting van de inwerkingtreding van de inburgeringsplicht, dat wij het Vlaamse inburgerings- en NT2-aanbod actief blijven promoten bij Brusselse nieuwkomers en anderstaligen. Men associeert het Nederlandstalig onderwijs met kwaliteit, met toekomstkansen. Ik denk dat we hetzelfde moeten doen met betrekking tot het inburgerings- en NT2-aanbod, dat we dat echt wel in de markt moeten zetten.

Tot slot was er nog uw samenwerking met minister Dalle. Ik ben blij dat jullie daarover van gedachten wisselen. Ik wil nogmaals wijzen op zijn raadgevende stem in de vergadering van de GGC. Het engagement is ook opgenomen in het Vlaams regeerakkoord, en ik hoop dat hij in de eerstvolgende vergadering zijn ongerustheid uit met betrekking tot het uitblijven van die verplichte inburgering in Brussel. Brussel is na Dubai de meest diverse stad van de wereld. Een doortastend inburgeringsbeleid is dus meer dan welkom.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie bij de Vlaamse overheid

– 2183 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie in Vlaamse steden en gemeenten

– 2184 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, minister, aanstaande zondag is een belangrijke dag voor de lgbtqi-gemeenschap (lesbian, gay, bisexual, transgender, queer (or questioning), intersex). Het is namelijk de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie (IDAHOT). Die dag geeft ook aan dat de strijd voor gelijke rechten voor de lgbtqi-gemeenschap nog lang niet voorbij is. Minister, bij eerdere vragen was uw engagement tegenover deze belangrijke groep in Vlaanderen heel duidelijk. Nogmaals dank daarvoor. De omstandigheden zijn dit jaar echter toch wat anders. Het is immers heel belangrijk voor deze strijd dat die zich ook kan uiten in de publieke ruimte. Dit jaar kan de Pride, die normaal gezien op 23 mei plaatsvond in Brussel, niet doorgaan, dus moet dat op een andere manier in de publieke ruimte worden gezet. Daarvoor rekenen we dan ook op de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

Mijn eerste vraag gaat over de Vlaamse overheid. Die is natuurlijk ook een grote, belangrijke werkgever in onze regio. Die voert diversiteit ook hoog in het vaandel, en toont dat ook. Die Vlaamse overheid heeft volgens mij en mijn fractie dan ook zeker een voortrekkersrol te spelen inzake de lgbtq+-aanvaarding op de werkvloer. De komende week is dan ook de uitgelezen kans om die voortrekkersrol in de verf te zetten. Minister, Somers, ik verwacht dan ook niets minder van u.

Daarom heb ik enkele concrete vragen. Zal de regenboogvlag aan alle gebouwen van de Vlaamse overheid wapperen? Welke acties worden er specifiek in het kader van IDAHOT binnen de Vlaamse overheid ondernomen inzake lgbtqi-aanvaarding? Welke acties vonden er het voorbije jaar al plaats? De Vlaamse overheid heeft ook een eigen regenboognetwerk. Dat heet Overuit. Op welke manier is dat netwerk structureel verankerd binnen de personeelsorganisatie van de Vlaamse overheid?

Waren er de voorbije jaren binnen de Vlaamse overheid klachten over discriminatie of pesten op het werk, gerelateerd aan gender of geaardheid? Indien mogelijk zou ik graag die cijfers per jaar krijgen. Volgens mij worden ze op die manier genoteerd.

Minister, ziet u nog mogelijkheden om de strijd voor de lgbtqi-aanvaarding binnen de Vlaamse overheid te versterken?

De voorzitter: Collega Veys, ik stel voor dat u meteen uw volgende vraag stelt, die oorspronkelijk apart geagendeerd stond, maar in grote mate gelijklopend is – ik heb het signaal van minister Somers gekregen dat zijn antwoord eigenlijk gekoppeld is.

Ik geef u dus het woord om meteen uw andere vraag te stellen. Dit belet niet dat er straks collega's kunnen tussenkomen.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp-a): Dank u, voorzitter, dit is een goed voorstel.

Ik had het al over het belang van de publieke ruimte. De lokale besturen zijn daarin essentieel omdat zij het dichtst bij de burgers staan. Minister, u hecht waarde aan de autonomie. U ziet de lokale besturen als partners. Ik denk dat dat de juiste aanpak is. Maar ik heb specifiek nog enkele vragen over de lokale besturen.

Voor het eerst hesen alle Vlaamse steden en gemeenten vorig jaar de regenboogvlag. Zal dat dit jaar ook het geval zijn?

Minister, hebt u zicht op de diverse acties die lokale besturen hierrond opzetten?

Is er een platform om best practices voor lokale initiatieven inzake gendergelijkheid, lgbtqi+-discriminatie en -aanvaarding uit te wisselen tussen lokale besturen? Minister, indien een dergelijke platform nog niet bestaat, overweegt u dan er een op te zetten?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Er zullen dit jaar opnieuw regenboogvlaggen wapperen aan de gebouwen van de Vlaamse overheid. De dienst Diversiteitsbeleid lanceerde een oproep aan alle gebouwenverantwoordelijken en neemt de financiering en verdeling van de vlaggen op zich. De meesten bezitten al een vlag van de vorige jaren. Er is gevraagd om dit te doen in de periode van 15 tot 25 mei. Het facilitair bedrijf hangt de vlaggen uit aan alle grote gebouwen maar ook aan kleinere gebouwen van bijvoorbeeld VDAB.

De coronaperiode heeft acties in het kader van de Internationale Dag tegen Holi-bi- en Transfobie beperkt. Maar we zetten volop in op de digitale sensibilisering. De Belgian Pride zal niet doorgaan vanwege de coronamaatregelen. Het personeelsnetwerk Overuit wil de IDAHOT-activiteiten hernemen in het najaar en ze laten aansluiten op de Coming Out Day van 11 oktober. De dienst Diversiteitsbeleid communiceert in de week van 18 mei via Vlaanderen Intern en de sociale media over IDAHOT en het SOGIE-beleid (seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie) van de Vlaamse overheid. Deze week wil ik de voortrekkersrol van de Vlaamse overheid extra in de verf zetten. We blijven werken aan een inclusieve werkvloer. De Vlaamse overheid scoorde zowel in de nationale als de internationale benchmark erg goed op dit vlak.

In 2019 vonden er verscheidene acties plaats in het kader van het SOGIE-beleid. Meer details vindt u terug in het jaarverslag 2019 Gelijkekansen- en diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid. De dienst Diversiteitsbeleid blijft inzetten op dienstverlening, sensibilisering en structurele aanpassingen om de werkvloer lgbtqi-inclusiever te maken.

De Universiteit Hasselt onderzoekt in onze opdracht ervaringen van holebi's, transgenders en intersekse personeelsleden op de werkvloer. De resultaten zullen het verdere beleid ondersteunen. We bieden ondersteuning aan individuele personeelsleden, de diensten en de hr-actoren. Zo hebben transgender personeelsleden sinds 2019 recht op twintig dagen dienstvrijstelling voor zorg in het kader van een transitie. Dat is een unicum in Vlaanderen.

De dienst Diversiteitsbeleid sensibiliseerde eveneens over intersekse variaties op de werkvloer en inclusieve rekruterings- en selectietools, en blijft vragen over genderneutrale toiletten beantwoorden.

De dienst Diversiteitsbeleid lanceerde met succes regenboog-lanyards. Zo tonen de personeelsleden zich actief als bondgenoten voor hun holi-bi-, transgender en intersekse collega's. Met deze campagne zijn meer dan tienduizend lanyards verdeeld bij het personeel.

Het regenboognetwerk Overuit nam een nieuwe start in februari 2019. Een vijftal personeelsleden vormen vrijwillig een kerngroep. Ze komen maandelijks of tweemaandelijks samen om activiteiten te organiseren en dragen bij aan beleid en onderzoek. Het netwerk communiceert eveneens via een nieuwsbrief per kwartaal. Overuit is actief lid van Open@Work, een interbedrijfsinitiatief dat regenboognetwerken van bedrijven en organisaties samenbrengt.

Er komen relatief weinig klachten binnen over discriminatie in het kader van lgbtqi+ of gender. De Gemeenschappelijke Dienst voor Bescherming en Preventie rapporteerde in 2018 vier en in 2019 acht klachten die te maken hebben met discriminatie, gerelateerd aan pesten. Momenteel is het niet mogelijk om een specifieke discriminatiegrond zoals gender of geaardheid uit de rapportering te halen. In het kader van de bestrijding van discriminatie op de werkvloer van de Vlaamse overheid zal ik zeer concrete maatregelen nemen. Ik bespreek dit bij de gedachte-wisseling over het Gelijkekansen- en Diversiteitsplan 2020 in de commissie Bestuurszaken van 16 juni. Daar moet u dus nog even op wachten.

Ik wil onze voortrekkersrol in het SOGIE-beleid aanhouden en versterken. Daarom zetten we in op onderzoek en benchmarking opdat we bestaande knelpunten verder kunnen blootleggen en gerichte beleidsacties kunnen ondernemen.

Zo bleek uit een enquête in 2014 dat de algemene attitudes ten opzichte van lgbtqi-collega's positiever zijn doorheen de tijd. Toch ervaren deze collega's op de dagelijkse werkvloer nog vormen van subtiele discriminatie, zoals ongepaste vragen, opmerkingen of zogenaamde moppen. Dit kan het welzijn van deze collega's raken. Daarom onderzoeken we hun ervaring in 2020 via interviews zodat we dit concreet in kaart kunnen brengen en aanpakken in de toekomst.

Ik blijf ook inzetten op algemene sensibilisering, zodat alle personeelsleden meer inzicht verwerven in het brede spectrum van seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie. Vanuit dit begrip bouwen we verder aan een inclusieve werkvloer.

Als slot wil ik graag herhalen dat iedereen welkom is bij de Vlaamse overheid. Het is belangrijk dat elk personeelslid zich thuis voelt op de werkvloer. Ik zal er dan ook alles aan doen opdat discriminatie, bewust of onbewust, niet kan plaatsvinden.

De lokale besturen zijn duidelijk bereid onze verlichtingswaarden mee uit te dragen. Ze geven het signaal dat we niemand wensen te discrimineren, ook niet op basis van geaardheid.

Vlaanderen financiert een aantal organisaties ad nominatim, zo ook çavaria en de Vlaamse Roze Huizen. Deze laatste trekken de IDAHOT-vlaggencampagne en ze doen dat met groot succes. Het ziet er ook voor dit jaar alvast goed uit. Op 12 mei, deze voormiddag dus, stond de teller van het aantal deelnemende gemeenten op 290 op de 300. We zullen er dus hopelijk geraken. Dit aantal groeit nog ieder uur, we kunnen ervan uitgaan dat opnieuw nagenoeg alle steden en gemeenten zich zullen engageren. Ik kan u meegeven dat mijn thuisstad Mechelen ook de regenboogvlag zal hijsen, en wel op de Sint-Romboutstoren!

Wat zijn de diverse acties die lokale besturen hierrond opzetten? De waaier aan initiatieven was oorspronkelijk groot, maar moest uiteraard worden bijgesteld naar aanleiding van de coronacontext. Dat begrijpt u. De gemeenten zoeken het nu vooral richting digitale infoverspreiding en online beleving. Leuven deelt bijvoorbeeld een digitale foto-expo van Rainbow Citynetwerk op zijn Facebookpagina. Eeklo zet een online holebibib op. Alle initiatieven worden per gemeente gebundeld op www.ida-hot.be. Hier zijn ook tips en ideeën te vinden voor een gemeentelijk lgbtqi+-beleid.

Is er een platform om best practices voor lokale initiatieven inzake gendergelijkheid en dergelijke uit te wisselen tussen lokale besturen? Er zijn twee platformen vanuit

Vlaanderen, vrij recent mee overgekomen vanuit de provincies (2019). Initiatieven zijn succesvol en in volle groei. Het gaat om een lerend netwerk rond lokale gelijkheidsambtenaren en een nieuwsbrief over lokaal gelijkheidsbeleid. Ik kan u hierover schriftelijk meer informatie geven, want het wordt nogal technisch en zeer concreet.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Minister, dank u voor het uitvoerige maar ook zeer correcte antwoord. Ik ben heel blij dat de Vlaamse overheid zoveel inspanningen doet. Het is bemoedigend dat u verwees naar die internationale benchmark. We doen het daar goed. Ik heb nog een specifieke vraag, uit interesse: over welke benchmark gaat het?

Dit brengt me ertoe om even terug te keren naar een eerdere vraag. Ik weet dat deze regering graag naar het Noorden kijkt. In ons buurland Nederland staat de participatie van de overheid aan de Prides ook al een stap verder. Ik weet dat we er al een vraag aan gewijd hebben, maar ik wil u toch oproepen om uw collega's te overtuigen om niet enkel als partij of als politicus deel te nemen, maar ook de diensten, de administraties te laten deelnemen. Indien het Ministerie van Onderwijs zou participeren, zou dat een heel sterk signaal kunnen zijn.

De lokale besturen staan inderdaad gebundeld op die website. Ik ben dat al enkele weken aan het bekijken. Nu loopt dat inderdaad goed. Er zijn er nog enkele te kort. Ik zag op Twitter dat sommige gemeenten wel iets doen maar nog niet geregistreerd waren. Die hebben de jongste weken natuurlijk wel heel veel dingen aan hun hoofd gehad. Ik wil mijn collega's van de andere fracties oproepen om dit zeker te checken bij hun lokale bestuurders, zodat we toch aan alle driehonderd gemeenten geraken. Dat zou een heel mooi gebaar zijn van de Vlaamse gemeenten.

Dus heb ik enkel nog die vraag naar de internationale benchmark. En mocht u mij het cijfermateriaal schriftelijk kunnen bezorgen, zou ik daar ook heel blij mee zijn.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zal u het antwoord op de vraag naar de benchmark schriftelijk laten bezorgen.

Mijn medewerker laat mij weten dat op dit moment de teller op 299 staat. Er ontbreekt dus nog maar 1 gemeente. Die is bij dezen gewaarschuwd! Ik kijk naar collega Van Miert. Hij staat erbij, dat is dus positief!

Nu krijg ik de melding dat het om de ILGA-index (International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association) gaat. Daar scoren wij blijkbaar heel goed op.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Dat is heel vriendelijk, voorzitter, maar het is niet meer nodig. Ik ben voldaan in mijn nieuwsgierigheid.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.